

Bruxelles, 29. svibnja 2019.
(OR. en)

8577/19

Međuinstitucijski predmet:
2018/0228(COD)

CODEC 953
TRANS 286
FIN 301
CADREFIN 210
POLGEN 81
REGIO 87
ENER 241
TELECOM 189
COMPET 347
MI 378
ECO 51
IA 137
PE 206

INFORMATIVNA NAPOMENA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Odbor stalnih predstavnika / Vijeće
Predmet:	Prijedlog UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o uspostavljanju Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 – ishod prvog čitanja u Europskom parlamentu (Strasbourg, od 15. do 18. travnja 2019.)

I. UVOD

Izvjestitelji Henna VIRKKUNEN (EPP, FI), Marian-Jean MARINESCU (EPP, RO) i Pavel TELIČKA (ALDE, CZ) predstavili su u ime Odbora za industriju, istraživanje i energetiku te Odbora za promet i turizam izvješće o Prijedlogu uredbe. Izvješće je sadržavalo jedan amandman (amandman 108) na Prijedlog.

II. GLASOVANJE

Glasovanjem na plenarnoj sjednici 17. travnja 2019. usvojen je amandman 108 na Prijedlog uredbe.

Tako izmijenjeni Prijedlog Komisije predstavlja stajalište Parlamenta u prvom čitanju koje se nalazi u zakonodavnoj rezoluciji Parlamenta iz Priloga ovom dokumentu¹.

Dijelovi priloženog teksta koji nisu istaknuti sivom bojom načelno odgovaraju, uz manja odstupanja, zajedničkom razumijevanju postignutome 7. ožujka 2019. na posljednjem trijalogu u okviru osmog parlamentarnog saziva (2014. – 2019.). Ta se odstupanja trebaju ispraviti prije nego što Vijeće donese svoje stajalište, nakon što se postigne dogovor o cijelom tekstu.

¹ Verzija stajališta Parlamenta u zakonodavnoj rezoluciji označena je kako bi se obilježile promjene nastale na temelju amandmanâ na Prijedlog Komisije. Dodaci tekstu Komisije istaknuti su *podebljanim slovima i kurzivom*. Simbolom „■” označen je izbrisani tekst.

Instrument za povezivanje Europe *I**

Zakonodavna rezolucija Europskog parlamenta od 17. travnja 2019. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 (COM(2018)0438 – C8-0255/2018– 2018/0228(COD))

(Redovni zakonodavni postupak: prvo čitanje)

Europski parlament,

- uzimajući u obzir Prijedlog Komisije upućen Europskom parlamentu i Vijeću (COM(2018)0438),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 2. i članke 172. i 194. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u skladu s kojima je Komisija podnijela Prijedlog Parlamentu (C8-0255/2018),
- uzimajući u obzir članak 294. stavak 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
- uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora od 19. rujna 2018.¹,
- uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija od 10. listopada 2018.²,
- uzimajući u obzir pismo svojeg predsjednika Konferenciji predsjednika odbora od 25. siječnja 2019. u kojem se iznosi pristup Parlamenta sektorskim programima višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) nakon 2020.,
- uzimajući u obzir pismo od 1. travnja 2019. koje je Vijeće uputilo Predsjedniku Europskog parlamenta u kojem se potvrđuje zajedničko razumijevanje postignuto između suzakonodavaca tijekom pregovora,
- uzimajući u obzir članak 59. Poslovnika,
- uzimajući u obzir zajedničke rasprave Odbora za industriju, istraživanje i energetiku i Odbora za promet i turizam u skladu s člankom 55. Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku i Odbora za promet i turizam i mišljenja Odbora za vanjske poslove, Odbora za proračune, Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane i Odbora za regionalni razvoj (A8-0409/2018),

1. usvaja sljedeće stajalište u prvom čitanju¹;

¹ SL C 440, 6.12.2018., str. 191.

² SL C 461, 21.12.2018., str. 173.

2. poziva Komisiju da predmet ponovno uputi Parlamentu ako zamijeni, bitno izmijeni ili namjerava bitno izmijeniti svoj Prijedlog;
3. nalaže svojem predsjedniku da stajalište Parlamenta proslijedi Vijeću, Komisiji i nacionalnim parlamentima.

¹ Ovo stajalište zamjenjuje amandmane usvojene na sjednici 12. prosinca 2018. (Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0517).

Stajalište Europskog parlamenta usvojeno u prvom čitanju 17. travnja 2019. radi donošenja Uredbe (EU) 2019/... Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju Instrumenta za povezivanje Europe i stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegove članke 172. i 194.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

budući da:

- (1) Za postizanje pametnog, održivog i uključivog rasta te za poticanje stvaranja radnih mjesta **i poštovanje dugoročnih obveza** u pogledu dekarbonizacije Unija treba modernu, **multimodalnu** i učinkovitu infrastrukturu za doprinos povezivanju i integraciji Unije i svih njenih regija, **uključujući zabačene, najudaljenije, otočne, periferne, planinske i rijetko naseljene regije** u sektorima prometa, energetike i **digitalnom** sektoru. Te veze trebale bi pridonijeti poboljšanju slobodnog kretanja osoba, robe, kapitala i usluga. Transeuropske mreže trebale bi pojednostavniti prekogranične veze, potaknuti veću ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju te pridonijeti konkurentnijem **i održivom** socijalnom tržišnom gospodarstvu i borbi protiv klimatskih promjena.

¹ SL C 440, 6.12.2018., str. 191.

² SL C 461, 21.12.2018., str. 173.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 17. travnja 2019. **Tekst koji nije dogovoren u okviru međuinstitucijskih pregovora istaknut je u sivoj boji.**

- (2) Cilj je Instrumenta za povezivanje Europe (dalje u tekstu „Program”) ubrzavanje ulaganja u području transeuropskih mreža i osiguravanje financijskih sredstava, kako iz javnog tako i iz privatnog sektora, služeći se financijskom polugom, uz istodobno povećavanje pravne sigurnosti i poštovanje načela tehnološke neutralnosti. Program bi trebao omogućiti potpuno iskorištavanje sinergija između prometnog, energetskog i digitalnog sektora pa tako poboljšati djelotvornost djelovanja Unije te omogućiti optimaciju troškova provedbe.
- (3) Cilj bi Programa ***također trebao biti doprinos djelovanju EU-a u borbi protiv*** klimatskih promjena, ***potpora*** ekološki i društveno održivim projektima i, ako je primjenjivo, mjerama za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu na njih. Konkretno, trebalo bi pojačati doprinos Programa postizanju ciljeva iz Pariškog sporazuma, predloženih klimatskih i energetskih ciljeva za 2030. te dugoročnih dekarbonizacijskih ciljeva.
- (3.a) ***Programom bi se trebala jamčiti visoka razina transparentnosti i osigurati javno savjetovanje u skladu s primjenjivim zakonodavstvom Unije i nacionalnim zakonodavstvom.***
- (4) Odražavajući važnost borbe protiv klimatskih promjena u skladu s obvezama koje je Unija preuzela u pogledu provedbe Pariškog sporazuma i obvezama u pogledu ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda, ovom bi se Uredbom stoga trebalo integrirati klimatsku politiku i omogućiti postizanje općeg cilja da se s 25 % proračunskih rashoda EU-a doprinosi podupiranju klimatskih ciljeva¹. Mjerama u okviru ovog Programa ***trebalo*** bi doprinijeti ciljevima u području klime sa 60 % ukupne financijske omotnice Programa, među ostalim na temelju sljedećih pokazatelja iz Rija: i. 100 % za rashode koji se odnose na željezničku infrastrukturu, ***infrastrukturu za napajanje***, alternativna ***i održiva*** goriva, čisti gradski prijevoz, prijenos električne energije, skladištenje električne energije, pametne mreže, transport CO₂ i obnovljivu energiju, te ii. 40 % za unutarnje plovne putove i multimodalni prijevoz te infrastrukturu za plin – ako omogućava povećanu upotrebu obnovljivog vodika ili biometana. Odgovarajuće će mjere biti utvrđene tijekom pripreme i provedbe Programa te će se ponovno ocijeniti u okviru odgovarajućih evaluacija i postupaka preispitivanja. Kako bi se spriječilo da infrastruktura bude ugrožena zbog mogućih dugoročnih utjecaja klimatskih promjena i kako bi se osiguralo da troškovi emisija stakleničkih plinova nastalih u projektu budu uključeni u ekonomsku evaluaciju

¹ COM(2018) 0321, str. 13.

projekta, projekti koji se podupiru Programom trebali bi dokazati održivost na promjenu klime u skladu sa smjernicama koje bi Komisija trebala sastaviti dosljedno sa smjernicama koje su, gdje je primjenjivo, sastavljene za druge programe Unije.

- (5) Kako bi se ispunile obveze izvješćivanja utvrđene u članku 11. točki (c) Direktive (EU) 2016/2284 o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćivača, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ u pogledu uporabe sredstava Unije za potporu mjerama poduzetima s ciljem usklađivanja s ciljevima te Direktive, prate se rashodi povezani sa smanjenjem emisija ili onečišćujućih tvari u zraku na temelju te Direktive.
- (6) Važan je cilj ovog Programa jačanje sinergija **i komplementarnosti** između prometnih, energetske i digitalne **sektora**. U tu bi svrhu Program trebao omogućiti donošenje programa rada usmjerenih na konkretna područja za intervenciju, kao što su, na primjer, povezana i automatizirana mobilnost ili **održiva** alternativna goriva. **Omogućavanje digitalne komunikacije moglo bi predstavljati sastavni dio projekta od zajedničkog interesa u području energije i prometa**. Uz to, Program bi trebao unutar svakog sektora imati mogućnost smatrati određene **sinergijske** komponente iz drugog sektora prihvatljivima u slučajevima kad bi taj pristup povećao socioekonomsku korist od ulaganja. Trebalo bi poticati sinergije među sektorima putem kriterija za dodjelu u postupku odabira mjera **i putem povećanog sufinanciranja**.
- (7) U smjernicama za transeuropsku prometnu mrežu (TEN-T), utvrđenima Uredbom (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹, (dalje u tekstu „smjernice za TEN-T”) identificira se infrastruktura TEN-T-a, utvrđuju zahtjevi koje ta infrastruktura mora ispunjavati te navode mjere za njihovu provedbu. U tim se smjernicama posebno predviđa dovršetak osnovne mreže do 2030. stvaranjem nove infrastrukture te znatnom modernizacijom i obnovom postojeće infrastrukture **kako bi se osigurao kontinuitet mreže**.
- (7.a) **Mjere kojima se pridonosi izradi projekata od zajedničkog interesa u prometnom sektoru, koje su financirane Programom, trebale bi se temeljiti na komplementarnosti**

¹ Uredba (EU) br. 1315/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2013. o smjernicama Unije za razvoj transeuropske prometne mreže i o stavljanju izvan snage Odluke br. 661/2010/EU (SL L 348, 20.12.2013., str. 1.).

svih vrsta prijevoza radi omogućavanja učinkovitih, međusobno povezanih i multimodalnih mreža kako bi se zajamčila povezivost diljem Unije. To bi trebalo uključivati ceste u državama članicama koje još uvijek imaju velike investicijske potrebe za dovršenje svoje osnovne cestovne mreže.

- (8) Kako bi se ostvarili ciljevi utvrđeni u smjernicama za TEN-T, nužno je prioritarno poduprijeti *trenutačne projekte transeuropske prometne mreže, kao i* za prekogranične veze i veze koje nedostaju i osigurati, ako je primjenjivo, da su podržane mjere u skladu s planovima rada za koridore utvrđenima u skladu s člankom 47. Uredbe (EU) br. 1315/2013 te s općim razvojem ukupne mreže s obzirom na radne karakteristike i interoperabilnost.
- (8.a) *Osobito, potpuno uvođenje ERTMS-a u osnovnu mrežu do 2030. kako je predviđeno Uredbom (EU) br. 1315/2013 zahtijeva povećanje potpore na razini Europe i uvođenje poticaja za sudjelovanje privatnih ulagača.*
- (8.b) *Važan preduvjet za uspješan dovršetak osnovne mreže TEN-T i osiguravanje učinkovite intermodalnosti također je povezivanje svih zračnih luka na mrežu TEN-T. Stoga je potrebno prednost dati spajanju zračnih luka na osnovnu mrežu TEN-T, ako još nisu spojene.*
- (8.c) *Za provedbu prekograničnih mjera potreban je visok stupanj integracije u planiranju i provedbi. Bez prioritetiziranja bilo kojeg od sljedećih primjera, ta bi se integracija mogla pokazati osnivanjem poduzeća za potrebe jednog projekta, uspostavom zajedničke upravljačke strukture, zajedničkog pothvata, bilateralnim pravnim okvirom, provedbenim aktom na temelju članka 47. Uredbe (EU) br. 1315/2013 ili bilo kojim drugim oblikom suradnje. Trebalo bi poticati integrirane strukture upravljanja, uključujući strukture zajedničkog pothvata, uključujući s pomoću više razine sufinanciranja.*
- (8.d) *Pojednostavnjenjem mjera za promicanje izgradnje mreže TEN-T-a, koja je trenutačno u izradi, trebalo bi podupirati učinkovitiju provedbu projekata od zajedničkog interesa u području prometa.*
- (9) Kako bi se uzelo u obzir porast prometnih tokova i razvoj mreže, trebalo bi prilagoditi usklađenost koridora osnovne mreže i njihovih prethodno identificiranih dionica. Te prilagodbe *koridora osnovne mreže ne bi trebale utjecati na dovršenje osnovne mreže*

do 2030. te bi trebale povećati mjeru u kojoj koridori pokrivaju teritorij država članica i biti razmjerne kako bi se zadržalo dosljednost i učinkovitost u razvoju i koordinaciji koridora. Zbog toga se duljina koridora osnovne mreže ne bi smjela povećati za više od 15 %. U dogledno vrijeme u usklađivanju koridora osnovne mreže trebalo bi uzeti u obzir rezultate preispitivanja provedbe osnovne mreže kako je predviđeno u članku 54. Uredbe (EU) br. 1315/2013. Pri preispitivanju trebalo bi uzeti u obzir regionalne prekogranične željezničke veze na transeuropskoj prometnoj mreži koje su obustavljene, kao i promjene u sveobuhvatnoj mreži te učinak istupanja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije.

- (10) Nužno je promicati **javna i privatna** ulaganja u pametnu, **interoperabilnu**, održivu, **multimodalnu**, uključivu, **pristupačnu**, sigurnu mobilnost širom Unije i **za sve načine prijevoza**. Komisija je 2017. predstavila¹ „Europu u pokretu”, sveobuhvatan skup inicijativa za sigurnost prometa, poticanje pametnih cestarina, smanjenje emisija CO₂, onečišćenja zraka i zagušenja, promicanje povezane i autonomne mobilnosti te osiguravanje primjerenih uvjeta i trajanja odmora za radnike. Te bi inicijative Unija trebala financijski poduprijeti ovim Programom kad je to primjenjivo.
- (11) Na temelju smjernica za TEN zahtijeva se, u vezi s novim tehnologijama i inovacijama, da TEN-T omogući dekarbonizaciju svih načina prijevoza poticanjem energetske učinkovitosti i upotrebe alternativnih goriva, **uz poštivanje načela tehnološke neutralnosti**. Direktivom 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća² utvrđuje se zajednički okvir mjera za uspostavu infrastrukture za alternativna goriva **za sve načine prijevoza** u Uniji kako bi se **što je moguće više smanjila** ovisnost o fosilnim gorivima i ublažio utjecaj prometa na okoliš **i klimu**, a od država članica zahtijeva se da osiguraju dostupnost javnih mjesta za punjenje ili opskrbu od 31. prosinca 2025. Kao što je navedeno u prijedlozima Komisije³ iz studenoga 2017., nužan je sveobuhvatan skup mjera za promicanje mobilnosti s niskom razinom emisija, uključujući financijsku potporu ako tržišni uvjeti ne stvaraju dovoljne poticaje.

¹ Komunikacija Komisije „Europa u pokretu: Program za socijalno pravedan prelazak na čistu, konkurentnu i povezanu mobilnost za sve” (COM(2017)0283).

² Direktiva 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o uspostavi infrastrukture za alternativna goriva (SL L 307, 28.10.2014., str. 1.).

³ Komunikacija Komisije „Ostvarivanje mobilnosti s niskom razinom emisija Europska unija koja štiti naš planet, osnažuje svoje potrošače te brani svoju industriju i radnike” – COM(2017)0675.

- (12) U kontekstu svoje Komunikacije „Održiva mobilnost za Europu: sigurna, povezana i čista”¹ Komisija je istaknula da će zbog automatiziranih vozila i naprednih sustava za povezivost vozila postati sigurnija, da će ih se lakše dijeliti i da će biti pristupačnija građanima, uključujući one kojima danas usluge mobilnosti nisu dostupne, kao što su starije osobe **i osobe sa smanjenom pokretljivošću**. U tom je kontekstu Komisija predložila „Strateški akcijski plan EU-a za sigurnost na cestama” i reviziju Direktive 2008/096 o upravljanju infrastrukturom za sigurnost na cestama.
- (13) U svrhu boljeg ostvarivanja projekata u području prometa u slabije razvijenim dijelovima mreže trebalo bi sredstva iz Kohezijskog fonda prenijeti u Program radi financiranja projekata u području prometa u državama članicama koje ispunjavaju uvjete za financiranje iz Kohezijskog fonda. U početnoj bi fazi u odabiru projekata koji ispunjavaju uvjete za financiranje trebalo poštovati nacionalnu raspodjelu sredstava u okviru Kohezijskog fonda. **Na kraju početne faze, sredstva prenesena u Program koja nisu usmjerena u projekt prometne infrastrukture** treba na konkurentskoj osnovi dodijeliti projektima u državama članicama koje ispunjavaju uvjete za financiranje iz Kohezijskog fonda uz davanje prioriteta prekograničnim vezama i vezama koje nedostaju. Komisija bi trebala podupirati države članice koje ispunjavaju uvjete za financiranje iz Kohezijskog fonda u njihovim nastojanjima da razviju primjeren projektni proces, osobito jačanjem institucionalnih sposobnosti predmetnih javnih uprava.
- (14) Nastavno na Zajedničku komunikaciju iz studenoga 2017.², akcijski je plan za vojnu mobilnost, koji su 28. ožujka 2018. donijeli Komisija i Visoka predstavница Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku³, istaknuo da je politika za prometnu infrastrukturu očita prilika za povećanje sinergija između obrambenih potreba i TEN-T-a, **s ukupnim ciljem poboljšanja vojne mobilnosti u cijeloj Uniji, uzimajući u obzir geografsku ravnotežu i moguće koristi za civilnu zaštitu**. U skladu s akcijskim planom Vijeće je 2018. razmotrilo i potvrdilo vojne zahtjeve s obzirom na prometnu infrastrukturu⁴, a službe Komisije su 2019. identificirale dijelove transeuropske prometne mreže prikladne za **dvojaku namjenu**, uključujući potrebna poboljšanja postojeće infrastrukture. Financiranje Unije za provedbu projekata s dvojnog namjenom trebalo bi se provoditi putem Programa

¹ COM(2018)0293.

² JOIN(2017)0041.

³ JOIN(2018)0005.

⁴ **Vojni zahtjevi za vojnu mobilnost unutar i izvan EU-a (ST 14770/18).**

na temelju programa rada u kojima se utvrđuju primjenjivi zahtjevi, kako su definirani u kontekstu akcijskog plana **i svakog daljnjeg indikativnog popisa prioritetnih projekata koji države članice mogu utvrditi u skladu s Akcijskim planom za vojnu mobilnost.**

- (15) **Smjernicama za TEN-T priznaje se da se sveobuhvatnom mrežom osiguravaju pristupačnost i povezivost sa svim regijama Unije uključujući udaljene, otočne i najudaljenije regije. Nadalje,** Komisija je u svojoj komunikaciji „Jače i obnovljeno strateško partnerstvo s najudaljenijim regijama EU-a”¹ istaknula posebne prometne, **energetske i digitalne** potrebe najudaljenijih regija te potrebu da se osigura **adekvatno** financiranje Unije za njihovo ispunjavanje, uključujući putem Programa **primjenom stopa sufinanciranja do najviše 70 %.**
- (16) S obzirom na velika ulaganja potrebna za dovršetak osnovne mreže TEN-T-a do 2030. (procijenjena na 350 milijardi EUR za razdoblje 2021.–2027.), sveobuhvatne mreže TEN-T-a do 2050. i ulaganja u dekarbonizaciju, digitalizaciju i urbani prijevoz (procijenjena na 700 milijardi EUR za razdoblje 2021.–2027.), primjereno je najučinkovitije upotrebljavati različite EU-ove programe i instrumente financiranja i tako optimirati dodanu vrijednost ulaganja koje podupire Unija. To bi se postiglo racionaliziranim procesom ulaganja kojim bi se omogućila vidljivost prometnih projekata i dosljednost s relevantnim programima Unije, osobito Instrumentom za povezivanje Europe, Europskim fondom za regionalni razvoj, Kohezijskim fondom i InvestEU-om. Konkretno, ako je primjenjivo, trebali bi se uzeti u obzir uvjeti u skladu s kojima bi to bilo moguće, kako je utvrđeno u Prilogu IV. Uredbe (EU) XXX [Uredba Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i financijskih pravila za njih i za Fond za azil i migracije, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za upravljanje granicama i vize].
- (17) Uredbom (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća² utvrđuju se prioriteti transeuropske energetske infrastrukture koje treba provesti kako bi se postigli ciljevi

¹ COM(2017)0623.

² Uredba (EU) br. 347/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. travnja 2013. o smjernicama za transeuropsku energetska infrastrukturu te stavljanju izvan snage Odluke br. 1364/2006/EZ i izmjeni uredaba (EZ) br. 713/2009, (EZ) br. 714/2009 i (EZ) br. 715/2009, (SL L 115, 25.4.2013., str. 39.)

energetске i klimatske politike Unije; identificiraju projekti od zajedničkog interesa potrebni za provedbu tih prioriteta te utvrđuju mjere u području izdavanja dozvola, uključivanja javnosti te propisa za ubrzavanje i/ili olakšavanje provedbe tih projekata, uključujući kriterije za prihvatljivost tih projekata za dobivanje financijske potpore Unije.

Utvrđivanjem projekata od zajedničkog interesa u skladu s tom Uredbom nastavit će se primjenjivati načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu” jer će se projekti ocjenjivati u pogledu scenarija potražnje za energijom koji su potpuno u skladu s energetske i klimatske ciljevima EU-a.

- (18) U Direktivi se [preinačena Direktiva o obnovljivoj energiji] naglašava potreba za uspostavom poticajnog okvira za napredno iskorištavanje sredstava Unije uz izričito navođenje poticajnih mjera za pružanje potpore prekograničnoj suradnji u području obnovljive energije.
- (19) Iako je dovršetak mrežne infrastrukture i dalje prioritet za razvoj obnovljive energije, integracija prekogranične suradnje u području obnovljive energije ***i razvoj pametnog i učinkovitog energetske sustava, uključujući rješenja za skladištenje i upravljanje potrošnjom kojima se pridonosi postizanju ravnoteže elektroenergetske mreže***, odražava pristup donesen na temelju inicijative „Čista energije za sve Europljane” koji podrazumijeva kolektivnu odgovornost da se 2030. postigne ambiciozni cilj za obnovljivu energiju i izmijenjeni kontekst politike, ***pri čemu treba osigurati pravednu i adekvatnu socijalnu tranziciju***, s ambicioznim dugoročnim ciljevima dekarbonizacije.
- (20) Inovativne infrastrukturne tehnologije koje omogućavaju prelazak na energiju i sustave mobilnosti s niskim ***emisijama*** te unapređuju sigurnost opskrbe i ***nastoje ostvariti veću energetske neovisnost Unije*** ključne su za Unijin plan za dekarbonizaciju. Konkretno, Komisija je u „Komunikaciji o jačanju europskih energetske mreža”¹ od 23. studenoga 2017. naglasila da će električna energija, pri čemu će obnovljiva energija do 2030. činiti polovinu izvora električne energije, biti sve veći pokretač dekarbonizacije sektora kojima su dosad dominirala fosilna goriva, kao što su promet, industrija, grijanje i hlađenje, te da stoga fokus transeuropske energetske infrastrukturne politike ***mora biti*** na međusobnoj povezanosti elektroenergetskih sustava, skladištenju električne energije, projektima pametnih mreža ***i ulaganju u plinsku infrastrukturu***. Kako bi se pružila potpora Unijanim

¹ COM(2017)0718.

ciljevima dekarbonizacije, *integracije unutarnjeg tržišta i sigurnosti opskrbe*, potrebno je razmatrati i prioritetizirati tehnologije i projekte koji pridonose prijelazu na gospodarstvo s niskom razinom *emisija*. Cilj će Komisije biti povećanje broja projekata prekograničnih pametnih mreža, inovativnog skladištenja i transporta ugljikova dioksida koji će se financirati iz Programa.

- (20.a)** *Prekograničnim projektima u području obnovljive energije omogućuje se troškovno učinkovito uvođenje obnovljive energije u Uniju, postizanje obvezujućeg cilja Unije od najmanje 32 % obnovljive energije u 2030. kako je navedeno u članku 3. Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća¹ i doprinosi strateškoj upotrebi inovativnih tehnologija za energiju iz obnovljivih izvora. Ogledni primjeri prihvatljivih tehnologija uključuju proizvodnju obnovljive energije iz energije vjetra na kopnu i na moru, solarne energije, održive biomase, energije oceana, geotermalne energije ili njihovih kombinacija; njihovu priključenost na mrežu i dodatne elemente kao što su objekti za skladištenje ili pretvorbu. Prihvatljiva mjera nije ograničena na sektor električne energije i može obuhvaćati druge nositelje energije i potencijalno povezivanje sektora primjerice grijanjem i hlađenjem, pretvaranjem energije u plin, skladištenjem i prijevozom. Taj popis nije iscrpan kako bi se zadržala fleksibilnost s obzirom na tehnološki napredak i razvoj. Takvi projekti ne podrazumijevaju nužno fizičku vezu između država članica koje surađuju. Ti projekti mogu biti locirani na području samo jedne uključene države članice pod uvjetom da se primjenjuju opći kriteriji iz dijela IV. Priloga.*
- (20.b)** *Kako bi se podržala prekogranična suradnja u području obnovljive energije i tržišna prihvaćenost projekata, Europska komisija trebala bi olakšati razvoj prekograničnih projekata u području obnovljive energije. U nedostatku dostatnog tržišnog prihvaćanja prekograničnih projekata obnovljivih izvora energije, neiskorišteni proračun u energetske sektoru predviđen za prekogranične projekte obnovljivih izvora energije trebao bi se iskoristiti za postizanje ciljeva transeuropskih energetskih mreža utvrđenih u članku 3. stavku 2.b za djelovanja iz članka 9. stavka 3. prije razmatranja moguće upotrebe mehanizma financiranja obnovljive energije Unije u skladu s člankom 7. stavkom 6.*

¹ *Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).*

- (20.c) *Potrebna je potpora projektima pametnih mreža, kada ti projekti uključuju proizvodnju, raspodjelu ili potrošnju energije, primjenom upravljanja sustavima u stvarnom vremenu i utjecanjem na prekogranične energetske tokove. Popis energetske projekata treba bolje odražavati središnju ulogu pametnih mreža u energetske tranziciji, a potpora Programa trebala bi pomoći u prevladavanju nedostatka financiranja koji trenutačno sprečava ulaganja u veću upotrebu tehnologije za pametne mreže.*
- (20.d) *Posebnu pozornost u potpori EU-a trebalo bi posvetiti prekograničnim energetske međusobnim povezanostima, uključujući one potrebne za postizanje cilja elektroenergetske međusobne povezanosti od 10 % do 2020. i cilja međusobne povezanosti od 15 % za 2030. kako je utvrđeno Uredbom (EU) 2018/1999¹. Uvođenje interkonekcijskih vodova za električnu energiju ključno je za integraciju tržišta, omogućavanje više obnovljive energije u sustavu i ostvarivanje koristi od njihove različite potražnje i portfelja opskrbe obnovljivim izvorima energije, mrežama vjetroelektrana na moru i pametnim mrežama, integracijom svih zemalja u tekuća i konkurentna energetska tržišta.*
- (21) Postizanje jedinstvenog digitalnog tržišta ovisi o osnovnoj infrastrukturi za digitalno povezivanje. Digitalizacija europske industrije i modernizacija sektora poput prometa, energetike, zdravstvene zaštite i javne uprave ovise o općoj dostupnosti pouzdanih i cjenovno pristupačnih mreža velikog i vrlo velikog kapaciteta. Digitalna povezivost postala je jedan od presudnih faktora za uklanjanje ekonomskih, društvenih i teritorijalnih nejednakosti, čineći to pružanjem potpore modernizaciji lokalnih gospodarstava i isticanjem diversifikacije ekonomskih aktivnosti. Opseg intervencije Programa u području infrastrukture za digitalno povezivanje trebalo bi prilagoditi kako bi odražavao njezinu sve veću važnost za gospodarstvo i društvo u cjelini. Stoga je nužno utvrditi projekte infrastrukture za digitalno povezivanje od zajedničkog interesa potrebne za

¹ *Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetske unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).*

ispunjavanje ciljeva Unije u području jedinstvenog digitalnog tržišta i staviti izvan snage Uredbu (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

- (22) U Komunikaciji „Povezivošću do konkurentnog jedinstvenog digitalnog tržišta – Ususret europskom gigabitskom društvu”² (strategija za gigabitsko društvo) utvrđuju se strateški ciljevi za 2025. u smislu optimiranja ulaganja u infrastrukturu za digitalno povezivanje. Cilj je Direktive (EU) 2018/1972 **Europskog parlamenta i Vijeća**³, među ostalim, stvaranje regulatornog okruženja koje će biti poticajno za privatna ulaganja u mreže za digitalno povezivanje. Međutim, jasno je da će uvođenje mreža u brojnim područjima EU-a i dalje biti komercijalno neodrživo zbog različitih faktora kao što su udaljenost, teritorijalne ili geografske posebnosti, slaba naseljenost i razni socioekonomski faktori *te im je s toga hitno potrebno posvetiti veću pozornost*. UFEU-a. Stoga bi Program trebalo prilagoditi kako bi pridonosio postizanju strateških ciljeva utvrđenih u strategiji za gigabitsko društvo, *kojima se također nastoji postići ravnoteža između gradskih i ruralnih područja*, pri čemu bi dopunjavao potporu za uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta iz drugih programa, osobito Europskog fonda za regionalni razvoj, Kohezijskog fonda i fonda InvestEU.
- (23) Iako su sve mreže za digitalno povezivanje koje su spojene na internet suštinski transeuropske, prvenstvenog zbog načina na koji rade aplikacije i usluge koje su njima omogućene, prioritetnu potporu iz Instrumenta za povezivanje Europe trebalo bi dati mjerama s najvećim očekivanim učinkom na jedinstveno digitalno tržište, među ostalim usklađivanjem tih mjera s ciljevima Komunikacije o strategiji za gigabitsko društvo, te na digitalnu transformaciju gospodarstva i društva, uzimajući u obzir uočene nedostatke tržišta i prepreke za provedbu.
- (24) Škole, sveučilišta, knjižnice, lokalne, regionalne ili nacionalne uprave, glavni pružatelji javnih usluga, bolnice i medicinski centri, prometna čvorišta i poduzeća koja se u velikoj mjeri oslanjaju na digitalne tehnologije su subjekti i mjesta koji mogu utjecati na važna

¹ Uredba (EU) br. 283/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2014. o smjernicama za transeuropske mreže u području telekomunikacijske infrastrukture i stavljanju izvan snage Odluke br. 1336/97/EZ (SL L 86, 21.3.2014., str. 14.).

² COM(2016)0587.

³ **Direktiva (EU) 2018/1972 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o Europskom zakoniku elektroničkih komunikacija (SL L 321, 17.12.2018., str. 36).**

socioekonomska kretanja u područjima u kojima se nalaze, **uključujući ruralne sredine i slabo naseljena područja**. Ti socioekonomski pokretači moraju biti najnapredniji u pogledu gigabitske povezivosti kako bi europskim građanima, poduzećima i zajednicama mogli pružiti pristup najboljim uslugama i aplikacijama. Programom bi se trebao podupirati pristup **mrežama vrlo velikog kapaciteta, uključujući 5G i druge najnaprednije sustave mobilne povezivosti**, kojima se tim socioekonomskim pokretačima može osigurati gigabitska povezivost radi maksimalizacije njihovih pozitivnih učinaka prelijevanja na šire gospodarstvo i društvo **u njihovim područjima**, uključujući stvaranje veće potražnje za poveziivošću i uslugama.

(24.a) ***Nepovezana područja u svim dijelovima Unije uska su grla i neiskorišteni potencijal za digitalno jedinstveno tržište.*** Visokokvalitetna internetska povezivost može u većini ruralnih i udaljenih područja imati bitnu ulogu u sprečavanju digitalnog jaza, izolacije i raseljavanja smanjivanjem troškova dostave robe i usluga čime se djelomično može kompenzirati za udaljenost. Visokokvalitetna internetska povezivost nužna je za nove gospodarske prilike kao što su precizna poljoprivreda i razvoj biogospodarstva u ruralnim područjima. Program bi trebao pridonijeti da sva europska ruralna i urbana kućanstva imaju pristup fiksnoj ili bežičnoj vezi velikog kapaciteta, s fokusom na uvođenju mreža na područjima na kojima su uočeni određeni nedostaci tržišta, a kojem se može pomoći bespovratnim sredstvima niskog intenziteta. ***Kako bi se maksimizirale sinergije mjera koje se podupiru u okviru Programa, trebalo bi voditi računa o razini koncentracije socioekonomskih pokretača u određenom području i razini financiranja potrebnog za stvaranje pokrivenosti. Nadalje, cilj Programa trebao bi biti postizanje sveobuhvatne pokrivenosti kućanstava i područja jer je neekonomično kasnije otklanjati nedostatke na već pokrivenim područjima.***

(25) Uz to, na temelju uspjeha inicijative WiFi4EU Program bi trebao nastaviti podupirati pružanje besplatne, **sigurne**, kvalitetne, lokalne bežične povezivosti u središtima lokalnog javnog života, među kojima su subjekti s javnom misijom kao što su javna tijela i pružatelji javnih usluga te vanjski prostori dostupni javnosti, kako bi se podupirala digitalna vizija EU-a u lokalnim zajednicama.

(25.a) ***Digitalna infrastruktura važna je osnova za inovacije. Kako bi Program ostvario najveći mogući učinak, trebalo bi se usmjeriti na financiranje te infrastrukture. Pojedinačne digitalne usluge i aplikacije, poput onih koje obuhvaćaju razne***

tehnologije decentraliziranog vođenja evidencije transakcija ili primjenu umjetne inteligencije, stoga bi trebale biti izvan područja primjene Programa te bi se umjesto toga prema potrebi trebale razmatrati u okviru drugih instrumenata kao što je Digitalna Europa. Također je važno maksimalno povećati sinergije između različitih programa.

- (26) Za održivost očekivanih digitalnih usluga sljedeće generacije, poput aplikacija i usluga interneta stvari, od kojih se očekuju brojne koristi za različite sektore i društvo u cjelini, bit će potrebna neprekinuta prekogranična pokrivenost 5G *sustavima*, posebno kako bi korisnici i predmeti mogli biti stalno spojeni na internet dok su u pokretu. Međutim, scenariji podjele troškova uvođenja 5G mreža među tim sektorima i dalje su nejasni, a opaženi rizici komercijalnog uvođenja u nekim ključnim područjima vrlo visoki. Očekuje se da će cestovni koridori i željezničke veze biti ključna područja za prvu fazu novih aplikacija u području povezane mobilnosti i zato oni predstavljaju ključne prekogranične projekte za financiranje iz ovog Programa.

- (28) Uvođenje mrežnih okosnica elektroničkih komunikacija, uključujući podmorske kabele kojima se europska područja povezuju s trećim zemljama na ostalim kontinentima ili kojima se povezuju europski otoci, *najudaljenije regije* ili prekomorske *zemlje i područja, uključujući teritorijalno more Unije i isključivi gospodarski pojas država članica*, potrebno je kako bi se osigurala zalihost takve vitalne infrastrukture te povećali kapacitet i otpornost digitalnih mreža Unije, *čime se također doprinosi teritorijalnoj koheziji*. Međutim, ti su projekti često komercijalno neodrživi bez javne potpore. *Osim toga, trebala bi biti dostupna potpora za nadopunjavanje europskih resursa računalstva visokih performansi s odgovarajućim vezama terabitnog kapaciteta.*
- (29) U okviru mjera kojima se pridonosi projektima od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalnu povezivost uvodi se *tehnologija koja najbolje odgovara* za određeni projekt uz istovremeno *predlaganje* najbolje ravnoteže između vrhunskih tehnologija u smislu kapaciteta protoka podataka, sigurnosti prijenosa, otpornosti mreže i troškovne učinkovitosti te bi se te mjere trebale prioritetizirati u programima rada, uzimajući u obzir kriterije iz ove Uredbe. Uvođenje mreža vrlo velikog kapaciteta može uključivati pasivnu infrastrukturu u cilju postizanja ne samo maksimalnih

socioekonomskih koristi nego i koristi za okoliš. U određivanju prioriteta mjera uzimaju se u obzir potencijalna pozitivna prelijevanja u smislu povezivosti, na primjer ako se provedenim projektom može poboljšati ekonomska opravdanost budućih širenja mreže kojima bi se dodatno pokrili područja i populacije u trenutačno nepokrivenim područjima.

- (30) Unija je razvila vlastitu tehnologiju za satelitsko određivanje položaja, navigaciju i određivanje vremena (PNT), EGNOS/Galileo, i svoj vlastiti sustav za promatranje Zemlje, Copernicus. I EGNOS/Galileo i Copernicus nude napredne usluge kojima se stvaraju znatne gospodarske koristi javnim i privatnim korisnicima. Stoga bi svaka prometna, energetska ili digitalna infrastruktura koja se financira iz Programa, a kojoj je potreban PNT ili promatranje Zemlje, trebala biti tehnički kompatibilna s EGNOS-om/Galileom i Copernicusom.
- (31) Pozitivni rezultati prvog poziva na podnošenje ponuda u okviru mješovitog financiranja, pokrenutog 2017. na temelju trenutačnog programa, potvrdili su važnost i dodanu vrijednost upotrebe bespovratnih sredstava EU-a u kombinaciji s financiranjem Europske investicijske banke, nacionalnih razvojnih banaka ili drugih razvojnih i javnih financijskih institucija te financijskih institucija i ulagača iz privatnog sektora, uključujući u obliku javno-privatnih partnerstava. ***Mješovito financiranje trebalo bi doprinijeti privlačenju privatnih ulaganja i osigurati učinak poluge ukupnog doprinosa javnog sektora u skladu s ciljevima programa InvestEU.*** U Programu bi stoga trebala i dalje biti pružena ***potpora mjerama*** kojima se omogućavaju kombinacije bespovratnih sredstava EU-a i drugih izvora financiranja. ***U sektoru prometa operacije mješovitog financiranja ne smiju biti veće od 10 % namjenskih financijskih omotnica iz članka 4. stavka 2. podstavka (a) točke (i).***
- (31.a) ***U sektoru prometa mogu se koristiti operacije mješovitog financiranja za aktivnosti koje se odnose na pametnu, interoperabilnu, održivu, uključivu, dostupnu i sigurnu mobilnost kako je navedeno u članku 9. stavku 2. točki (b).***
- (32) Ciljevi politike ovog Programa također će se ostvarivati pomoću financijskih instrumenata i proračunskog jamstva u programskim dijelovima politika InvestEU-a. Mjere u okviru Programa trebale bi biti usmjerene na ***poticanje ulaganja rješavanjem tržišnih nedostataka ili neoptimalnih situacija za ulaganja, osobito u slučajevima ako***

mjere nisu komercijalno održive, što bi trebalo činiti razmjerno, bez dupliciranja ili istiskivanja privatnog financiranja i imati jasnu europsku dodanu vrijednost.

- (33) Kako bi se poticao integrirani razvoj inovacijskog ciklusa, nužno je osigurati komplementarnost inovativnih rješenja razvijenih u kontekstu okvirnih programa Unije za istraživanje i inovacije te inovativnih rješenja razvijenih uz potporu iz Instrumenta za povezivanje Europe. U tu će svrhu sinergije s programom Obzor Europa osigurati: (a) da se tijekom procesa strateškog planiranja Obzora Europa utvrde i definiraju potrebe za istraživanjem i inovacijama u područjima prometnog, energetske i digitalnog sektora u EU-u; (b) da Instrument za povezivanje Europe podržava uvođenje velikih razmjera inovativnih tehnologija i rješenja u područjima prometnog, energetske i digitalnog sektora, posebno ako su te tehnologije i rješenja proizašli iz Obzora Europa; (c) da se olakša razmjena podataka i informacija između Obzora Europa i Instrumenta za povezivanje Europe, na primjer isticanjem tehnologija iz Obzora Europa visokog stupnja spremnosti za tržište, a koje bi se mogle dalje uvoditi putem Instrumenta za povezivanje Europe.
- (34) Ovom se Uredbom utvrđuje financijska omotnica za cijelo razdoblje 2021.–2027., koja treba predstavljati primarni referentni iznos, u smislu [referenca će se po potrebi ažurirati u skladu s novim međuinstitucijskim sporazumom: točke 17. Međuinstitucionalnog sporazuma od 2. prosinca 2013. između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije o proračunskoj disciplini, o suradnji u vezi s proračunskim pitanjima i o dobrom financijskom upravljanju¹, za Europski parlament i Vijeće tijekom godišnjeg proračunskog postupka].
- (35) Na razini Unije europski semestar za koordinaciju gospodarskih politika je okvir za utvrđivanje nacionalnih prioriteta za reforme i praćenje njihove provedbe. Države članice razvijaju vlastite nacionalne višegodišnje strategije ulaganja kojima se podupiru ti prioriteti reformi. Te bi strategije trebalo predstaviti zajedno s godišnjim nacionalnim programima reformi kako bi se prikazali i koordinirali prioritetni projekti ulaganja koji se trebaju financirati iz nacionalnih sredstava i/ili sredstava Unije. Oni bi trebali služiti i za dosljednu upotrebu financijskih sredstava Unije te za maksimalno iskorištavanje dodane vrijednosti financijske potpore koju će primati prvenstveno iz Europskog fonda

¹ SL C 373, 20.12.2013., str. 1.

za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda, europske funkcije stabilizacije ulaganja, InvestEU-a i Instrumenta za povezivanje Europe, ako je primjenjivo. Financijska potpora trebala bi se upotrebljavati i u skladu s Unijinim i nacionalnim energetske i klimatskim planovima.

- (36) Na ovu se Uredbu primjenjuju horizontalna financijska pravila koja su Europski parlament i Vijeće donijeli na temelju članka 322. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Ta su pravila utvrđena u Financijskoj uredbi, a njima se konkretno utvrđuje postupak donošenja i provedbe proračuna putem bespovratnih sredstava, javne nabave, nagrada i neizravne provedbe te se osiguravaju provjere odgovornosti financijskih izvršitelja. **Budući da je poštovanje vladavine prava ključan preduvjet za dobro financijsko upravljanje i učinkovito financiranje EU-a, pravila donesena na temelju članka 322. UFEU-a odnose se također na zaštitu proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama.**
- (37) Oblici financiranja i metode provedbe iz ove Uredbe trebali bi se odabrati na temelju toga koliko je njima moguće postići posebne ciljeve djelovanja i ostvariti rezultate, uzimajući u obzir posebno troškove kontrola, administrativno opterećenje i očekivani rizik povezan sa sukobom interesa. Trebalo bi se razmotriti korištenje jednokratnih iznosa, fiksnih stopa i jediničnih troškova te financiranja koja nisu povezana s troškovima iz članka 125. stavka 1. Financijske uredbe.
- (38) **Treće zemlje koje su članice Europskoga gospodarskog prostora (EGP) mogu sudjelovati u programima Unije u okviru suradnje uspostavljene na temelju Sporazuma o EGP-u, u kojem je propisana provedba programa odlukom na temelju tog sporazuma. Treće zemlje mogu sudjelovati i na temelju drugih pravnih instrumenata. U ovu bi Uredbu trebalo uvesti posebnu odredbu kako bi se odgovornom dužnosniku za ovjeravanje, Europskom uredu za borbu protiv prijevara (OLAF) i Europskom revizorskom sudu dodijelilo potrebne ovlasti i pristup kako bi mogli sveobuhvatno izvršavati svoje nadležnosti.**
- (39) U Financijskoj uredbi uspostavljena su pravila za dodjeljivanje bespovratnih sredstava. Kako bi se uzele u obzir posebnosti mjera koje se podupiru Programom i osigurala dosljedna provedba među sektorima obuhvaćenima Programom, potrebno je pružiti

dodatne upute u pogledu prihvatljivosti i kriterija za dodjelu. ***Pri odabiru operacija i njihovom financiranju trebali bi se poštovati samo uvjeti utvrđeni u ovoj Uredbi i u Financijskoj uredbi. Ne odstupajući od Financijske uredbe, programi rada mogu osigurati pojednostavnjene postupke.***

- (39.a) ***U skladu s Financijskom uredbom, kriteriji odabira i dodjele utvrđeni su u programima rada. U prometnom sektoru potrebno je procijeniti kvalitetu i relevantnost projekta, uzimajući pritom u obzir njegov očekivani učinak na povezivost EU-a, usklađenost sa zahtjevima za pristupačnost i njegovu strategiju u vezi s potrebama održavanja u budućnosti.***
- (40) U skladu s Financijskom uredbom, Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, Uredbom Vijeća¹ (Euratom, EZ) br. 2988/95², Uredbom Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96³ i Uredbom Vijeća (EU) 2017/193⁴, financijski interesi Unije trebaju se štititi razmjernim mjerama, među ostalim i sprečavanjem, otkrivanjem, ispravljanjem i istragom nepravilnosti i prijevара, povratom izgubljenih, pogrešno plaćenih ili nepravilno upotrijebljenih sredstava te, prema potrebi, izricanjem administrativnih sankcija. Konkretno, u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 883/2013 i Uredbom (Euratom, EZ) br. 2185/96 Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) može provoditi administrativne istrage, uključujući provjere i inspekcije na terenu, kako bi se ustanovilo je li došlo do prijevара, korupcije ili bilo koje druge nezakonite aktivnosti kojom se šteti financijskim interesima Unije. U skladu s Uredbom (EU) 2017/1939 Ured europskog javnog tužitelja („EPPO”) može provoditi istrage i kazneni progon za prijevара i druga kaznena djela kojima se šteti financijskim interesima Unije,

¹ Uredba (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. rujna 2013. o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevара (OLAF) i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1073/1999 Europskog parlamenta i Vijeća te Uredbe Vijeća (Euratom) br. 1074/1999 (SL L 248, 18.9.2013., str. 1.)

² Uredba Vijeća (EZ, Euratom) br. 2988/95 od 18. prosinca 1995. o zaštiti financijskih interesa Europskih zajednica (SL L 312, 23.12.1995., str. 1.).

³ Uredba Vijeća (Euratom, EZ) br. 2185/96 od 11. studenoga 1996. o provjerama i inspekcijama na terenu koje provodi Komisija s ciljem zaštite financijskih interesa Europskih zajednica od prijevара i ostalih nepravilnosti (SL L 292, 15.11.1996., str. 2.).

⁴ Uredba Vijeća (EU) 2017/1939 od 12. listopada 2017. o provedbi pojačane suradnje u vezi s osnivanjem Ureda europskog javnog tužitelja („EPPO”) (SL L 283, 31.10.2017., str. 1.).

kako je predviđeno u Direktivi (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća¹. U skladu s Financijskom uredbom svaka osoba ili subjekt koji primaju sredstva Unije moraju u potpunosti surađivati u zaštiti financijskih interesa Unije, dodijeliti Komisiji, OLAF-u, Uredu europskog javnog tužitelja (EPPO) i Europskom revizorskom sudu (ERS) nužna prava i pristup te se pobrinuti da sve treće strane koje su uključene u izvršavanje sredstava Unije osiguraju jednakovrijedna prava.

- (41) Ažurirati upućivanje u skladu s novom odlukom o PZP-ovima: člankom 94. Odluke Vijeća 2013/755/EU² osobe i subjekti s boravištem odnosno poslovnim nastanom u prekomorskim zemljama i područjima (PZP-ovi) ispunjavaju uvjete za financiranje, podložno pravilima i ciljevima Programa i mogućem režimu koji se primjenjuje na državu članicu s kojom su relevantna prekomorska zemlja ili područje povezani.
- (42) Unija bi trebala nastojati postići dosljednost i sinergije s programima Unije za vanjske politike, uključujući pretpristupnu pomoć u skladu s aktivnostima poduzetima u kontekstu Komunikacije „Vjerodostojna perspektiva proširenja i pojačana suradnja EU-a sa zapadnim Balkanom”³.
- (43) Ako treće zemlje ili subjekti osnovani u trećim zemljama sudjeluju u mjerama kojima se pridonosi projektima od zajedničkog interesa ili prekograničnim projektima u području obnovljive energije, financijska bi pomoć trebala biti dostupna samo ako je neophodna za postizanje ciljeva tih projekata. ***S obzirom na dio o prekograničnim projektima u području obnovljive energije, u suradnji između jedne ili više država članica s trećom zemljom (uključujući Energetsku zajednicu) trebalo bi poštovati uvjete iz članka 11. Direktive (EU) 2018/XXX Europskog parlamenta i Vijeća [Direktiva o obnovljivoj energiji] o potrebi za postojanjem fizičke veze s EU-om.***
- (43a) ***U Komunikaciji Komisije iz listopada 2017. pod nazivom „Kako unaprijediti funkcioniranje javne nabave u Europi i za nju”⁴, napominje se da je EU***

¹ Direktiva (EU) 2017/1371 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. srpnja 2017. o suzbijanju prijevара počinjenih protiv financijskih interesa Unije kaznenopravnim sredstvima (SL L 198, 28.7.2017., str. 29.).

² SL L 344, 19.12.2013., str. 1.

³ COM(2018)0065.

⁴ ***Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, Kako unaprijediti funkcioniranje javne nabave u Europi i za nju, COM(2017) 0572.***

najotvorenije tržište za javnu nabavu na svijetu, ali pristup našim poduzećima u drugim zemljama nije uvijek uzajaman. Korisnici Instrumenta za povezivanje Europe trebali bi stoga u potpunosti iskoristiti mogućnosti strateške javne nabave koje nudi Direktiva 2014/25/EU.

- (44) U skladu s **točkama** 22. i 23. Međuinstitucijskog sporazuma o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹ potrebno je evaluirati Program na temelju informacija prikupljenih na temelju posebnih zahtjeva za praćenje, ***primjerice onih o prilagodbi na promjenu klime***, pri čemu se izbjegavaju prekomjerni propisi i administrativna opterećenja, posebno u državama članicama. Komisija bi trebala provoditi evaluacije te o njima obavješćivati Europski parlament, Vijeće, Europski gospodarski i socijalni odbor i Odbor regija da bi se procijenile uspješnost i učinkovitost financiranja te njegov učinak na sveukupne ciljeve Programa ***i provele izmjene ako je to potrebno***.
- (45) Mjere za ***transparentno, odgovorno i*** odgovarajuće praćenje i izvješćivanje, uključujući ***mjerljive*** pokazatelje, trebalo bi primjenjivati radi procjenjivanja napretka Programa prema postizanju općih i posebnih ciljeva utvrđenih ovom Uredbom i izvješćivanja o njemu, ***kao i promicanja njegovih postignuća***. Tim sustavom za izvješćivanje o uspješnosti trebalo bi osigurati da su podaci za praćenje provedbe Programa i njegovih rezultata ***prikladni za detaljnu analizu postignutog napretka i teškoća do kojih je došlo te da se ti podaci i rezultati*** prikupljaju učinkovito, djelotvorno i pravodobno. Kako bi se prikupili podaci relevantni za Program, nužno je za primatelje sredstava Unije utvrditi razmjerne zahtjeve za izvješćivanje.
- (45a) ***Program je potrebno provoditi putem programâ rada. Komisija bi do 31. prosinca 2020. trebala donijeti prve višegodišnje programe rada koji će uključivati raspored poziva na podnošenje prijedloga za prve tri godine programa, njihove teme i okvirni proračun, kao i mogući okvir za cjelokupno programsko razdoblje.***

¹ Međuinstitucijski sporazum Europskog parlamenta, Vijeća Europske unije i Europske komisije o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. (SL L 123, 12.5.2016., str. 1.).

- (46) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu ove Uredbe, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji u vezi s donošenjem godišnjih programa rada. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća¹.
- (47) Kako bi se, prema potrebi, prilagodili pokazatelji koji se upotrebljavaju za praćenje Programa, indikativni postoci proračunskih sredstava dodijeljenih za svaki posebni cilj u prometnom sektoru i definicija koridora osnovne prometne mreže, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. Ugovora o funkcioniranju Europske unije s obzirom na izmjene dijelova I., II. i III. Priloga ovoj Uredbi. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka, te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016. Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (48) Uredbe (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 trebalo bi zbog jasnoće staviti izvan snage. Međutim, trebalo bi sačuvati učinke članka 29.. Uredbe (EU) br. 1316/2013, kojim se mijenja Prilog Uredbi (EU) br. 913/2010 Europskog parlamenta i Vijeća² u pogledu popisa teretnih koridora.
- (49) Kako bi se omogućilo pravodobno donošenje provedbenih akata predviđenih ovom Uredbom, nužno je da ona stupi na snagu odmah nakon objave,

¹ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

² Uredba (EU) br. 913/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. o europskoj željezničkoj mreži za konkurentni prijevoz robe (SL L 276, 20.10.2010., str. 22.).

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.
OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ovom se Uredbom uspostavlja Instrument za povezivanje Europe (dalje u tekstu „Program”).

Njome se određuju ciljevi Programa, proračun za razdoblje 2021.–2027., oblici financiranja Unije i pravila za osiguravanje tog financiranja.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

- (a) „mjera” znači bilo koja aktivnost za koju je utvrđeno da je financijski i tehnički neovisna, za koju postoji vremenski rok i koja je nužna za provedbu projekta od zajedničkog interesa;
- (b) „alternativna goriva” znači alternativna goriva **za sve načine prijevoza** u skladu s definicijom iz članka 2. stavka 1. Direktive 2014/94/EU;
- (ca) **„korisnik” znači subjekt s pravnom osobnošću s kojim je potpisan sporazum o dodjeli bespovratnih sredstava;**
- (d) „operacije mješovitog financiranja” znači mjere financirane iz proračuna EU-a, među ostalim u okviru mehanizama za mješovito financiranje u skladu s člankom [2. stavkom 6] Uredbe (EU, Euratom) 2018/XXX („Financijska uredba”), u kojima se kombiniraju bespovratni oblici potpore i/ili financijski instrumenti **i/ili proračunska jamstva** iz proračuna EU-a i povratni oblici potpore iz razvojnih ili drugih javnih financijskih institucija te komercijalnih financijskih institucija i ulagatelja;
- (e) „sveobuhvatna mreža” znači prometna infrastruktura utvrđena u skladu s poglavljem II. Uredbe (EU) br. 1315/2013;

- (f) „osnovna mreža” znači prometna infrastruktura utvrđena u skladu s poglavljem III. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- (g) „koridori osnovne mreže” znači instrument za olakšavanje usklađene provedbe osnovne mreže u skladu s poglavljem IV. Uredbe (EU) br. 1315/2013 i prema popisu u dijelu III. Priloga ovoj Uredbi;
- (ga) „prekogranična veza” u prometnom sektoru znači projekt od zajedničkog interesa kojim će se osigurati kontinuitet mreže TEN-T među državama članicama ili države članice i treće zemlje;*
- (gb) „veza koja nedostaje” znači prometna dionica koja nedostaje za sve načine prijevoza mreže TEN-T ili prometna dionica kojom se osigurava povezanost osnovnih ili sveobuhvatnih mreža s koridorima mreže TEN-T koja koči kontinuitet mreže TEN-T ili uključuje jedno ili više uskih grla koja utječu na kontinuitet mreže TEN-T;*
- (gc) „infrastruktura s dvojnou namjenom” znači infrastruktura prometne mreže kojom se ispunjavaju potrebe i obrambenih i civilnih zajednica;*
- (h) „prekogranični projekt u području obnovljive energije” znači projekt koji je odabran ili prihvatljiv za odabir na temelju sporazuma o suradnji ili bilo kakve druge vrste dogovora između **barem dvije** države članice ili dogovora između **barem jedne države** članice i treće zemlje **ili zemalja**, kako je definirano **u člancima 8., 9., 11. ili 13. Direktive (EU) 2018/2001** u pogledu planiranja ili uvođenja obnovljive energije u skladu s kriterijima utvrđenima u dijelu IV. Priloga ovoj Uredbi;
- (ha) „energetska učinkovitost na prvom mjestu” znači energetska učinkovitost na prvom mjestu kako je navedeno u članku 2. stavku 18. Uredbe (EZ) br. 2018/1999;*
- (i) „infrastruktura za digitalno povezivanje” znači mreže vrlo velikog kapaciteta, 5G sustavi, vrlo kvalitetna lokalna bežična povezivost, okosnice i operativne digitalne platforme izravno povezane s prometnom i energetskom infrastrukturom;
- (j) sustavi” znači skup elemenata digitalne infrastrukture utemeljen na globalno usuglašenim standardima za mobilne i bežične komunikacijske tehnologije koji se upotrebljava za povezivanje i usluge s dodanom vrijednošću naprednih karakteristika kao što su velike brzine

prijenosa podataka i veliki podatkovni kapaciteti, **komunikacije** niske latencije, **iznimno** visoka pouzdanost ili mogućnost povezivanja velikog broja uređaja;

- (k) koridor” znači cestovni ili željeznički prometni pravac **ili unutarnji plovni put** koji je u potpunosti pokriven infrastrukturom za digitalnu povezivost, a posebno 5G sustavima, koji omogućava stalno pružanje sinergijskih digitalnih usluga kao što su povezana i automatizirana mobilnost ili slične usluge pametne mobilnosti za željeznice **ili digitalna povezivost na unutarnjim plovnim putovima**;
- (l) „operativne digitalne platforme izravno povezane s prometnom i energetsom infrastrukturom” znači fizički i virtualni resursi informacijske i komunikacijske tehnologije (dalje u tekstu „IKT”) koji funkcioniraju na komunikacijskoj infrastrukturi i podupiru protok, pohranu, obradu i analizu podataka o prometnoj i/ili energetsom infrastrukturi;
- (m) „projekt od zajedničkog interesa” znači projekt utvrđen u Uredbi (EU) br. 1315/2013, Uredbi (EU) br. 347/2013 ili članku 8. ove Uredbe;
- (n) „studije” znači aktivnosti potrebne za pripremu provedbe projekta, kao što su pripremne i validacijske studije, kao i studije mapiranja, izvedivosti, procjene i ispitivanja, uključujući i u obliku softvera, te sve druge mjere tehničke podrške, uključujući prethodne aktivnosti za utvrđivanje i razvoj projekta i odlučivanje o njegovu financiranju, kao što su istraživanje lokacija o kojima je riječ i priprema financijskog paketa;
- (o) „socioekonomski pokretači” znači subjekti koji mogu na temelju svoje misije, prirode ili lokacije izravno ili neizravno generirati važne socioekonomske koristi za građane, poduzeća i lokalne zajednice na području koje ih okružuje **ili na svojem području utjecaja**;
- (p) „treća zemlja” znači zemlja koja nije članica Europske unije;
- (q) „mreže vrlo velikog kapaciteta” znači mreže vrlo velikog kapaciteta prema definiciji iz članka 2. **stavka 2.** Direktive (EU) 2018/172;
- (r) „radovi” znači kupnja, nabava i primjena dijelova, sustava i usluga, uključujući softver, izradu nacrti i izvođenje građevinskih radova i ugradnju koji se odnose na projekt, prihvaćanje radova i početak provedbe projekta.

Članak 3.

Ciljevi

1. Opći je cilj Programa **izgradnja**, razvoj, modernizacija **i dovršenje** transeuropskih mreža u prometnom sektoru, energetsom sektoru i digitalnom sektoru te olakšavanje prekogranične suradnje u području obnovljive energije, uzimajući u obzir dugoročne obveze u području dekarbonizacije, **povećanje europske konkurentnosti, pametan, održiv i uključiv rast** teritorijalna, **društvena i gospodarska** kohezija, **pristup** i integracija unutarnjeg tržišta i s naglaskom na maksimalnim sinergijama među **prometnim, energetsom i digitalnim** sektorom.
2. Posebni su ciljevi Programa:
 - (a) u prometnom sektoru:
 - i. **u skladu s ciljevima Uredbe (EU) br. 1315/2013**, doprinijeti razvoju projekata od zajedničkog interesa koji se odnose na učinkovite, međusobno povezane **i multimodalne** mreže te na infrastrukturu za pametnu, **interoperabilnu**, održivu, uključivu, **pristupačnu** i sigurnu mobilnost;
 - ii. prilagoditi **dijelove transeuropske prometne mreže za dvojnu namjenu za prometnu infrastrukturu kako bi se poboljšala i civilna i vojna** mobilnost;
 - (b) u energetsom sektoru pridonijeti razvoju projekata od zajedničkog interesa koji se odnose na integraciju **učinkovitog i konkurentnog** unutarnjeg energetsog tržišta, interoperabilnost prekograničnih i međusektorskih mreža, olakšavanje dekarbonizacije **gospodarstva, promicanje energetske učinkovitosti** i jamčenje sigurnosti opskrbe te olakšavanje prekogranične suradnje u području **energije, uključujući** obnovljivu energiju;
 - (c) u digitalnom sektoru pridonijeti **razvoju projekta od zajedničkog interesa koji se odnose** na uvođenje **sigurnih** mreža vrlo velikog kapaciteta i 5G sustava, povećanju otpornosti i kapaciteta mrežnih okosnica u EU-u njihovim povezivanjem sa susjednim područjima te digitalizaciji prometnih i energetsom mreža.

Članak 4.

Proračun

1. Financijska omotnica za provedbu Programa za razdoblje 2021.–2027. iznosi **43 850 768 000 u stalnim cijenama (XXX EUR u tekućim cijenama)**.

2. Taj se iznos raspoređuje kako slijedi:

- (a) **33 513 524 000 EUR u stalnim cijenama (XXX EUR u tekućim cijenama)** za posebne ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (a) od čega:
 - i. **17 746 000 000 EUR u stalnim cijenama (XXX EUR u tekućim cijenama)** iz klastera za europska strateška ulaganja;
 - ii. **10 000 000 000 EUR u stalnim cijenama (11 285 493 000 EUR u tekućim cijenama)** prenosi se iz Kohezijskog fonda kako bi ih se potrošilo u skladu s ovom Uredbom isključivo u državama članicama koje ispunjavaju uvjete za financiranje iz Kohezijskog fonda;
 - iii. **5 767 524 000 EUR u stalnim cijenama (6 500 000 000 EUR u tekućim cijenama)** iz klastera za obranu za poseban cilj iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii.
- (b) **8 650 000 000 EUR** za posebne ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (b) *od čega 15 %, ovisno o tržišnoj prihvaćenosti, za prekogranične projekte u području obnovljive energije. Ako se dosegne prag od 15 %, Europska komisija taj iznos povećava do 20 %, ovisno o tržišnoj prihvaćenosti.*
- (c) **2 662 000 000 EUR u stalnim cijenama (3 000 000 000 EUR u tekućim cijenama)** za posebne ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (c).

3. Komisija ne smije odstupiti od iznosa iz stavka 2. točke (a) podtočke ii.

4. **Do 1 %** iznosa iz stavka 1. može se upotrijebiti za tehničku i administrativnu pomoć za provedbu Programa i smjernica za pojedinačne sektore, kao što su aktivnosti pripreme, praćenja, kontrole, revizije i evaluacije koje uključuju korporativne informacijske sustave. Taj se iznos može upotrijebiti i za financiranje pratećih mjera za pripremu projekata, **posebno za savjetovanje nositelja projekata o mogućnostima financiranja kako bi se pomoglo u financijskom strukturiranju njihova projekta.**

5. Proračunske obveze za mjere koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti tijekom nekoliko godina na godišnje obroke.

6. Ne dovodeći u pitanje Financijsku uredbu, rashodi za mjere koje proizlaze iz projekata uključenih u prvi program rada mogu biti prihvatljivi od 1. siječnja 2021.
7. Iznos prenesen iz Kohezijskog fonda provodi se u skladu s ovom Uredbom, u skladu sa stavkom 8. i ne dovodeći u pitanje članak 14. stavak 2. točku (b).
8. Kad je riječ o iznosima prenesenima iz Kohezijskog fonda **do 31. prosinca 2022.**, u odabiru projekata koji ispunjavaju uvjete za financiranje poštuje se nacionalna dodjela sredstava u okviru Kohezijskog fonda. Od 1. siječnja **2023.** sredstva prenesena u Program koja nisu usmjerena u projekt prometne infrastrukture postaju dostupna, **na konkurentskoj osnovi**, svim državama članicama koje ispunjavaju uvjete za financiranje iz Kohezijskog fonda za financiranje projekata prometne infrastrukture u skladu s ovom Uredbom.
- 8a Iznos prenesen iz Kohezijskog fonda ne upotrebljava se za financiranje međusektorskih programa rada i operacije mješovitog financiranja.**
9. Sredstva dodijeljena državama članicama na temelju podijeljenog upravljanja mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program. Komisija ta sredstva izvršava u skladu s [člankom 62. stavkom 1. točkom (a)] Financijske uredbe ili neizravno u skladu s točkom (c) tog članka. **Ta će se sredstva upotrebljavati u korist predmetne države članice.**
- 9.a Ne dovodeći u pitanje članak 4. stavak 9., u digitalnom sektoru, sredstva dodijeljena državama članicama u okviru podijeljenog upravljanja mogu se, na njihov zahtjev, prenijeti u Program, uključujući radi dopune financiranja prihvatljivih mjera iz članka 9. stavka 4. do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova ako je to moguće, ne dovodeći u pitanje načelo sufinanciranja utvrđeno člankom 190. Financijske uredbe i pravila o državnim potporama. Ta će se sredstva upotrebljavati samo u korist predmetne države članice.**

Članak 5.

Treće zemlje pridružene Programu

1. Program je otvoren za sljedeće treće zemlje:
- (a) članice Europskog udruženja za slobodnu trgovinu (EFTA) koje su članice Europskog gospodarskog prostora (EGP) u skladu s uvjetima utvrđenima u Sporazumu o EGP-u;

- (b) zemlje pristupnice, zemlje kandidatkinje i potencijalne kandidate u skladu s općim načelima i općim uvjetima njihova sudjelovanja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (c) zemlje na koje se odnosi europska politika susjedstva u skladu s općim načelima i općim uvjetima sudjelovanja tih zemalja u programima Unije uspostavljenima u odgovarajućim okvirnim sporazumima i odlukama Vijeća o pridruživanju ili sličnim ugovorima te u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima u sporazumima između Unije i tih zemalja;
- (d) druge treće zemlje u skladu s uvjetima iz posebnih sporazuma o sudjelovanju određene treće zemlje u bilo kojem Unijinu programu ako se tim sporazumom:
- jamči pravedna ravnoteža u smislu doprinosa te treće zemlje i koristi koje ostvaruje sudjelovanjem u programima Unije,
 - utvrđuju uvjeti sudjelovanja u programima, uključujući obračun finansijskih doprinosa pojedinačnim programima i administrativnih troškova tih programa. Ti doprinosi smatraju se namjenskim prihodima u skladu s člankom 21. stavkom 5. Financijske uredbe;
 - trećoj zemlji ne dodjeljuje ovlast za odlučivanje o programu,
 - jamči da Unija ima pravo osigurati dobro finansijsko upravljanje i štititi svoje finansijske interese;
 - ***pruža uzajamnost u pristupanju sličnim programima u trećoj zemlji, osobito u pogledu javne nabave.***

2. Treće zemlje iz stavka 1. i subjekti osnovani u njima ne mogu dobiti finansijsku pomoć na temelju ove Uredbe, osim ako je to neophodno za postizanje ciljeva konkretnog projekta od zajedničkog interesa, u skladu s uvjetima utvrđenima u programima rada iz članka 19. ***i u skladu s odredbama iz članka 8. Uredbe (EU) br. 1315/2013.***

Članak 6.

Provedba i oblici EU-ova financiranja

1. Program se provodi u okviru izravnog upravljanja u skladu s Financijskom uredbom ili neizravnog upravljanja s tijelima navedenima u članku 62. stavku 1. točki (c) Financijske uredbe.
2. Programom se može omogućiti financiranje u obliku *bespovratnih sredstava i javne nabave*, kako je navedeno u Financijskoj uredbi. Njime se *također* može *doprinijeti* operacijama mješovitog financiranja u skladu s Uredbom o fondu InvestEU i glavom X. Financijske uredbe. *U sektoru prometa doprinos Unije operacijama mješovitog financiranja ne smije biti veći od 10 % proračunskog iznosa iz članka 4. stavka 2. podstavka (a) točke (i). U sektoru prometa mogu se koristiti operacije mješovitog financiranja za aktivnosti koje se odnose na pametnu, interoperabilnu, održivu, uključivu, dostupnu i sigurnu mobilnost kako je navedeno u članku 9. stavku 2. točki (b).*
3. U skladu s člankom [69.] Financijske uredbe, s obzirom na zahtjeve Programa za optimalnim upravljanjem i učinkovitošću, Komisija može izvršnim agencijama delegirati ovlasti za provedbu dijela Programa u prometnom sektoru, energetsom sektoru i digitalnom sektoru.
4. Doprinosi mehanizmu uzajamnog osiguranja mogu pokrivati rizik povezan s povratom sredstava od primatelja i smatraju se dostatnim jamstvom u skladu s Financijskom uredbom. Primjenjuju se odredbe iz [članka X.] Uredbe XXX [pravni sljednik Uredbe o Jamstvenom fondu].

Članak 7.

Prekogranični projekti u području obnovljive energije

1. Prekogranični projekti u području obnovljive energije *pridonose dekarbonizaciji, dovršenju unutarnjeg energetskeg tržišta i povećanju sigurnosti opskrbe. Ti projekti* uključuju se u sporazum o suradnji ili bilo kakvu drugu vrstu dogovora između *barem dvije* države članice ili dogovor između *barem jedne države članice* i treće *zemlje ili* zemalja, kako je definirano u *člancima 8., 9., 11. i 13. Direktive (EU) 2018/2001*. Ti su projekti identificirani u skladu s *općim* kriterijima i *postupkom* utvrđenima u dijelu IV. Priloga ovoj Uredbi.
2. *Ne dovodeći u pitanje kriterije za odabir utvrđene u članku 13.,* Komisija do 31. prosinca 2019. donosi delegirani akt u skladu s člankom 23. točkom (d) ove Uredbe radi dodatnog utvrđivanja specifičnih kriterija za odabir i detalja postupka odabira projekata te objavljuje

metodologije za ocjenjivanje koliko projekti pridonose općim kriterijima te **izradu analize troškova i koristi** utvrđenih u dijelu IV. Priloga.

3. Studije usmjerene na razvoj i identifikaciju prekograničnih projekata u području obnovljive energije prihvatljive su za financiranje na temelju ove Uredbe.
4. Prekogranični projekti u području obnovljive energije prihvatljivi su za financijsku potporu Unije ako ispunjavaju sve sljedeće kriterije:
 - (a) iz analize troškova i koristi konkretnog projekta u skladu s točkom 3. dijela IV. Priloga, **obavezne za sve projekte koji se podupiru, i koja se provodi transparentno, sveobuhvatno i potpuno te pruža** dokaze o postojanju velikih ušteda i/ili koristi u smislu integracije sustava, **ekološke održivosti**, sigurnosti opskrbe ili inovacija; te
 - (b) podnositelj zahtjeva dokazao je da se projekt ne bi ostvario ili da ne bi bio komercijalno održiv bez bespovratnih sredstava. U toj se analizi uzimaju u obzir svi prihodi koji su ostvareni zahvaljujući programima potpore.
5. Iznos bespovratnih sredstava za radove razmjernan je uštedi i/ili koristima iz točke 2. podtočke (b) dijela IV. Priloga, ne premašuje iznos koji je potreban kako bi se osiguralo da se projekt ostvari ili postane komercijalno održiv **i u skladu je s odredbama članka 14. stavka 3.**
6. **Programom se predviđa mogućnost koordiniranog financiranja s pomoću poticajnog okvira za uvođenje obnovljive energije iz članka 3. stavka 5. Direktive (EU) 2018/2001 i sufinanciranja s mehanizmom Unije za financiranje obnovljivih izvora iz članka 33. Uredbe (EU) 2018/1999.**

Komisija redovito procjenjuje korištenje sredstava s obzirom na referentni iznos iz članka 4. stavka 2. točke (b) za prekogranične projekte u području obnovljive energije. Nakon te procjene, u nedostatku dostatnog tržišnog prihvaćanja prekograničnih projekata obnovljivih izvora energije, neiskorišteni proračun predviđen za prekogranične projekte obnovljivih izvora energije trebao bi se iskoristiti za postizanje ciljeva transeuropskih energetske mreže utvrđenih u članku 3. stavku 2.b za dopuštena djelovanja iz članka 9. stavka 3., a od 2024. može se koristiti za sufinanciranje mehanizma financiranja obnovljive energije Unije u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999.

Komisija provedbenim aktom utvrđuje posebna pravila o sufinanciranju dijelova koji se odnose na prekogranične projekte u području obnovljive energije u okviru Instrumenta za povezivanje Europe i mehanizma financiranja uspostavljenog na temelju članka 33. Uredbe (EU) 2018/1999. Primjenjuje se postupak ispitivanja iz članka 22.

Članak 8.

Projekti od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalno povezivanje

1. Projekti od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalno povezivanje ***su oni projekti za koje se očekuje važan doprinos strateškim ciljevima povezanosti Unije i/ili pružanju mrežne infrastrukture kojom se podupire digitalna transformacija gospodarstva i društva te europskog jedinstvenog digitalnog tržišta.***
- 1.a ***Projekti od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalno povezivanje u skladu su sa sljedećim kriterijima:***
 - (a) ***pridonose posebnom cilju utvrđenom u članku 3. stavku 2. točki (c);***
 - (b) ***uvode najbolju i najprimjereniju tehnologiju za konkretni projekt te istovremeno predlažu najbolju ravnotežu u smislu kapaciteta protoka podataka, sigurnosti prijenosa, otpornosti mreže i troškovne učinkovitosti.***
2. Studije usmjerene na razvoj i identifikaciju projekata od zajedničkog interesa u području infrastrukture za digitalno povezivanje prihvatljive su za financiranje na temelju ove Uredbe.
3. Ne dovodeći u pitanje kriterije za dodjelu iz članka 13., prioritet za financiranje utvrđuje se uzimajući u obzir sljedeće kriterije:
 - (a) prioritet se daje mjerama koje pridonose ***razvoju i*** omogućavanju pristupa mrežama vrlo velikog kapaciteta, ***uključujući 5G i drugu najnapredniju povezivost, u skladu sa strateškim ciljevima povezivosti EU-a u područjima za koja se utvrde*** socioekonomski pokretači, uzimajući u obzir ***njihove potrebe*** za povezivošću i ***dodatno područje pokrivenosti koje je ostvareno, uključujući kućanstva,*** skladu s dijelom V. Priloga. ***Samostalna uvođenja socioekonomskih pokretača mogu se poduprijeti osim ako su ona gospodarski nerazmjerna ili fizički nepraktična.***
 - (b) mjere koje pridonose pružanju usluga vrlo kvalitetne lokalne bežične povezivosti u lokalnim zajednicama, u skladu s dijelom V. Priloga;

- (c) **■** *prioritet se daje* mjerama koje pridonose uvođenju 5G *koridora duž glavnih prometnih putova*, među ostalim *u okviru* transeuropskih prometnih mreža, kako bi se osigurala pokrivenost duž glavnih prometnih pravaca, čime se omogućuje neprekidno pružanje sinergijskih digitalnih usluga, *uzimajući u obzir njihovu društveno-gospodarsku važnost u odnosu na sva trenutačno uspostavljena tehnološka rješenja u okviru pristupa usmjerenog prema budućnosti*. Okviran popis projekata koji bi mogli imati koristi od potpore naveden je u dijelu V. Priloga;
- (d) kad je riječ o projektima za uvođenje *ili znatno poboljšanje* prekograničnih mrežnih okosnica kojima se Unija povezuje s trećim zemljama i kojima se jačaju veze *između elektroničkih komunikacijskih mreža* unutar područja Unije, uključujući podmorske kable, prioritet se daje na temelju opsega u kojem se tim projektima znatno doprinosi poboljšanju *performansi*, otpornosti i *vrlo velikog* kapaciteta tih elektroničkih komunikacijskih mreža;
-
- (f) kad je riječ o projektima uvođenja operativnih digitalnih platformi, prioritet se daje mjerama na temelju najmodernijih tehnologija, uzimajući u obzir aspekte kao što su interoperabilnost, kibersigurnost, privatnost podataka i mogućnost ponovne upotrebe;

POGLAVLJE III. PRIHVATLJIVOST

Članak 9.

Prihvatljive mjere

1. Za financiranje su prihvatljive samo mjere kojima se pridonosi ostvarivanju ciljeva iz članka 3., *uzimajući u obzir dugoročne obveze o dekarbonizaciji*. Te mjere uključuju studije, radove i ostale prateće mjere potrebne za upravljanje Programom i smjernicama prilagođenima pojedinom sektoru te za njihovu provedbu. *Studije su prihvatljive samo kada se odnose na projekte prihvatljive u okviru ovog Programa.*
2. U prometnom sektoru *samo* su sljedeće mjere prihvatljive za dodjelu financijske pomoći Unije na temelju ove Uredbe:

- (a) mjere koje se odnose na učinkovite, međusobno povezane, *interoperabilne i multimodalne mreže za razvoj infrastrukture u cestovnom i željezničkom prometu, prometu unutarnjim plovnim putovima i pomorskom prometu*:
- i. mjere za provedbu osnovne mreže u skladu s poglavljem III. Uredbe (EU) br. 1315/2013, uključujući mjere za *prekogranične veze i veze koje nedostaju, kao što su one navedene u dijelu III. Priloga toj Uredbi*, kao i gradske čvorove, *multimodalne logističke platforme*, morske luke, riječne luke i željezničko-cestovne terminale *i veze do zračnih luka* osnovne mreže kako je definirano u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1315/2013. mjere za provedbu osnovne mreže mogu uključivati povezane elemente iz sveobuhvatne mreže ako je to potrebno za optimaciju ulaganja i u skladu s modalitetima utvrđenima u programima rada iz članka 19. ove Uredbe;
 - ii. mjere koje se odnose *na provedbu* prekograničnih veza sveobuhvatne mreže u skladu s poglavljem II. Uredbe (EU) br. 1315/2013, *kao što su one navedene u dijelu III. odjeljku 2 Priloga ovoj Uredbi, mjere navedene u dijelu III. odjeljku 3 Priloga ovoj Uredbi, mjere koje se odnose na studije razvoja sveobuhvatne mreže i mjere koje se odnose na morske i riječne luke sveobuhvatne mreže u skladu s Poglavljem II. Uredbe (EU) br. 1315/2013;*
 - ii.a *mjere za ponovnu uspostavu napuštenih ili prekinutih prekograničnih regionalnih željezničkih veza mreže TEN-T;*
 - iii. mjere za provedbu dionica sveobuhvatne mreže u najudaljenijim regijama u skladu s poglavljem II. Uredbe (EU) br. 1315/2013, uključujući mjere koje se odnose na relevantne gradske čvorove, morske luke, riječne luke i željezničko-cestovne terminale, *veze do zračnih luka i multimodalne logističke platforme* sveobuhvatne mreže kako je definirano u Prilogu II. Uredbi (EU) br. 1315/2013.;
 - iv. mjere za podupiranje projekata od zajedničkog interesa za povezivanje transeuropske mreže s infrastrukturnim mrežama susjednih zemalja kako je definirano u članku 8. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1315/2013;

- (b) mjere koje se odnose na pametnu, **interoperabilnu**, održivu, **multimodalnu**, uključivu, **dostupnu** i sigurnu mobilnost:
- i. mjere za podupiranje morskih autocesta, kako je propisano u članku 21. Uredbe (EU) br. 1315/2013, **s naglaskom na prekograničnom pomorskom prometu na kratkim udaljenostima**;
 - ii. mjere za podupiranje sustava telematskih aplikacija, ■ i u skladu s člankom 31. Uredbe (EU) br. 1315/2013, **za odgovarajuće načine prijevoza, uključujući konkretno:**
 - **za željeznice: sustav za upravljanje željezničkim prometom (ERTMS);**
 - **za unutarnje plovne putove: riječki informacijski servisi (RIS);**
 - **za cestovni prijevoz: inteligentni prometni sustavi**
 - **za pomorski prijevoz: VTMS i e-pomorski servis, uključujući usluge na jedinstvenom prozoru kao što je jedinstveni pomorski prozor, sustav lučke zajednice i odgovarajući carinski informacijski sustavi;**
 - **za zračni promet: sustave upravljanja zračnim prometom, osobito one koji proizlaze iz sustava SESAR;**
 - iii. mjere za podupiranje **održivih** usluga teretnog prijevoza u skladu s člankom 32. Uredbe (EU) 1315/2013 **i mjere za smanjenje buke od željezničkog teretnog prometa**;
 - iv. mjere za podupiranje novih tehnologija i inovacija, uključujući automatizaciju, napredne prometne usluge, modalnu integraciju i infrastrukturu za alternativna goriva **za sve načine prijevoza**, u skladu s člankom 33. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
 - v. mjere za uklanjanje prepreka za interoperabilnost, posebno za utvrđivanje utjecaja koridora ili mreža, **u skladu s člankom 3. točkom (o) Uredbe (EU) br. 1315/2013, uključujući u pogledu promicanja povećanja željezničkog teretnog prometa, uključujući automatsku mogućnost promjene širine kolosijeka**;

- v.a. mjere za otklanjanje prepreka za interoperabilnost, **posebno na gradskim čvorovima kako su definirani u članku 30. Uredbe (EU) 1315/2013;**
- vi. mjere za provedbu sigurne i zaštićene infrastrukture i mobilnosti, uključujući cestovnu sigurnost, u skladu s člankom 34. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- vii. mjere za poboljšanje otpornosti prometne infrastrukture, **posebno** na klimatske promjene i prirodne katastrofe **te otpornost na prijetnje kibersigurnosti.**
- viii. mjere za poboljšanje dostupnosti prometne infrastrukture za **sve načine prometa i sve** korisnike, **posebno korisnike sa smanjenom pokretljivošću,** u skladu s člankom 37. Uredbe (EU) br. 1315/2013;
- ix. **mjere za poboljšanje pristupačnosti i dostupnosti prometne infrastrukture u sigurnosne svrhe i svrhe civilne zaštite te mjere kojima se prilagođava** prometna infrastruktura za **potrebe graničnih kontrola na vanjskim granicama Unije s ciljem olakšavanja prometnih tokova.**

(c) Na temelju posebnog cilja iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii. i **u skladu s člankom 11.a o mjerama ili posebnim aktivnostima u okviru mjere za podupiranje novih ili postojećih dijelova transeuropske prometne mreže prikladne za vojni prijevoz radi prilagođavanja zahtjevima za dvojnu namjenu infrastrukture.**

3. U energetske sektoru **samo** su sljedeće mjere prihvatljive za dodjelu financijske pomoći Unije na temelju ove Uredbe:

- (a) mjere koje se odnose na projekte od zajedničkog interesa utvrđene u članku 14. Uredbe (EU) br. 347/2013;
- (b) mjere za podupiranje prekograničnih projekata u području obnovljive energije, **uključujući inovativna rješenja i skladištenje obnovljive energije** te njihovo osmišljavanje, kako je definirano u dijelu IV. Priloga ovoj Uredbi, uz ispunjavanje uvjeta utvrđenih u članku 7. ove Uredbe.

4. U digitalnom su sektoru **samo** sljedeće mjere prihvatljive za dodjelu financijske pomoći Unije na temelju ove Uredbe:

- (a) mjere za podupiranje **uvođenja mreža vrlo velikog kapaciteta, uključujući i 5G sustave sposobne za pružanje** gigabitne povezivosti u područjima **u kojima se nalaze** socioekonomski pokretači, **kao i za podupiranje pristupa njima**;
- (b) mjere za podupiranje pružanja vrlo kvalitetne besplatne lokalne bežične povezivosti u lokalnim zajednicama bez diskriminirajućih uvjeta;
- (c) mjere za uvođenje stalne pokrivenosti 5G sustavima svih glavnih prometnih pravaca, uključujući transeuropske prometne mreže;
- (d) mjere za podupiranje uvođenja **novih mreža ili za znatno poboljšavanje postojećih** mrežnih okosnica, uključujući podmorske kabele, **unutar država članica i među njima** i između Unije i trećih zemalja;
- (f) mjere za provođenje zahtjeva za infrastrukturu za digitalno povezivanje u vezi s prekograničnim projektima u područjima prometa ili energetike i/ili za potporu operativnih digitalnih platformi izravno povezanih s prometnom ili energetsom infrastrukturom.

Okviran popis prihvatljivih projekata u digitalnom sektoru naveden je u dijelu V. Priloga.

Članak 10.

Sinergije **između prometnog, energetskog i digitalnog sektora**

1. Mjere koje **istodobno** pridonose postizanju najmanje jednog cilja najmanje dvaju sektora, kako je propisano u članku 3. stavku 2. točkama (a), (b) i (c), prihvatljive su za dodjelu financijske pomoći Unije na temelju ove Uredbe **i za iskorištavanje više stope sufinanciranja, u skladu s člankom 14.** Te se mjere provode programima rada kojima su obuhvaćena najmanje dva sektora, uključujući posebne kriterije za dodjelu, a financiraju se proračunskim doprinosima uključenih sektora.
2. Unutar svakog sektora – prometnog, energetskog ili digitalnog – mjere prihvatljive u skladu s člankom 9. ove Uredbe mogu uključivati **sinergijske** elemente **povezane s bilo kojim drugim sektorom**, koji **nisu povezani** s prihvatljivim mjerama kako je propisano u članku 9. stavku 2., 3. odnosno 4., pod uvjetom da ti elementi ispunjavaju sve sljedeće zahtjeve:
 - (a) troškovi **sinergijskih** elemenata ne premašuju 20 % ukupnih prihvatljivih troškova mjere; i

- (b) ***sinergijski*** se elementi odnose na prometni, energetske ili digitalni sektor; i
- (c) ***sinergijski*** elementi omogućavaju znatno veće koristi mjere za socioekonomske aspekte, klimu ili okoliš.

Članak 11.

Prihvatljivi subjekti

1. Osim kriterija iz članka [197.] Financijske uredbe primjenjuju se kriteriji prihvatljivosti iz ovog članka.
2. Sljedeći su subjekti prihvatljivi:
 - (a) pravni subjekti osnovani u državi članici, ***uključujući zajedničke pothvate***;
 - (b) pravni subjekti s poslovnim nastanom u trećoj zemlji pridruženoj Programu ***ili prekomorskim zemljama i područjima***;
 - (c) pravni subjekti osnovani u skladu s pravom Unije i međunarodne organizacije ako je tako predviđeno u programima rada.
3. Fizičke osobe nisu prihvatljive.
4. Pravni subjekti osnovani u trećoj zemlji koja nije pridružena Programu iznimno su prihvatljivi za sudjelovanje ako je to potrebno radi ostvarenja ciljeva određenog projekta od zajedničkog interesa ***u području prometa, energetske i digitalnog području***, ili prekograničnog projekta u području obnovljive energije.
5. Prihvatljivi su ***samo*** prijedlozi koje podnose jedna ili više država članica ili, uz suglasnost dotičnih država članica, međunarodne organizacije, zajednička poduzeća ili privatna ili javna poduzeća ili tijela, ***uključujući regionalne ili lokalne vlasti***. ***Ako se država članica ne slaže s podneskom, o tome podnosi izvješće.***

Država članica može donijeti odluku da se za određeni program rada ili određene kategorije aplikacija prijedlozi mogu podnijeti bez njezina odobrenja. U takvim slučajevima to se na zahtjev dotične države članice naznačuje u relevantnom programu rada i poziva se na podnošenje takvih prijedloga.

Članak 11.a

Posebni zahtjevi za prihvatljivost mjera koje se odnose na prilagodbu mreža TEN-T-a za civilno-vojnu dvojnu namjenu

- 1. Mjere koje doprinose prilagodbi osnovnih ili sveobuhvatnih mreža TEN-T kako je utvrđeno Uredbom 1315/2013, s ciljem omogućavanja civilno-obrambene dvojne namjene infrastrukture podliježu sljedećim dodatnim zahtjevima za prihvatljivost:***
 - (a) prijedloge podnosi jedna ili više država članica ili, uz odobrenje dotične države članice, pravni subjekti s poslovnim nastanom u državama članicama;***
 - (b) mjere se odnose na dionice ili čvorove koje su države članice utvrdile u Prilozima Vojnim zahtjevima za vojnu mobilnost unutar i izvan EU-a, koje je Vijeće usvojilo 20. studenog 2018.¹ ili u svakom naknadno usvojenom popisu i svakom daljnjem indikativnom popisu prioriternih projekata koji države članice mogu utvrditi u skladu s Akcijskim planom za vojnu mobilnost;***
 - (c) mjere se mogu odnositi na nadogradnju postojećih komponenata infrastrukture ili na izgradnju novih infrastrukturnih komponenata, uzimajući u obzir zahtjeve u pogledu infrastrukture navedene u stavku 2.;***
 - (d) mjere za provedbu razine zahtjeva za infrastrukturu koja premašuje razinu potrebnu za dvojnu namjenu prihvatljive su. Međutim, njihov trošak prihvatljiv je samo do razine troškova koji odgovaraju razini zahtjeva potrebnih za dvojnu namjenu. Mjere povezane s infrastrukturom koja se upotrebljava samo za vojne svrhe nisu prihvatljive.***
 - (e) mjere na temelju ovog članka financiraju se samo iz iznosa u skladu s člankom 4. stavkom 2. točkom (a) podtočkom iii.***

¹ ***Dokument ST 13674/18.***

2. *Komisija donosi provedbeni akt kojim se, ako je to potrebno, utvrđuju infrastrukturni zahtjevi koji se primjenjuju na određene kategorije infrastrukturnih aktivnosti s dvojnomo namjenom i postupak procjene u pogledu djelovanja povezanih s mjerama koje se odnose na infrastrukturu s dvojnomo namjenom u području civilne zaštite.*

Nakon privremene evaluacije Programa koja je predviđena u članku 21. stavku 2., Komisija može proračunskom tijelu predložiti prijenos novca za koji nisu preuzete obveze iz članka 4. stavka 2. točke (a) podtočke iii. u članak 4. stavak 2. točku (a) podtočku i.

Poglavlje III.
BESPOVRATNA SREDSTVA

Članak 12.
Bespovratna sredstva

Bespovratna sredstva u okviru Programa dodjeljuju se te se njima upravlja u skladu s glavom VIII. Financijske uredbe.

Članak 13.
Kriteriji za dodjelu

1. **Transparentni** kriteriji za dodjelu utvrđuju se u programima rada iz članka 19. te u pozivima na podnošenje prijedloga uzimajući u obzir, u mjeri u kojoj je to moguće, **samo**:
 - (a) učinak na gospodarstvo, društvo i okoliš, **uključujući klimatski učinak** (koristi i troškovi **životnog ciklusa projekta**), **pouzdanost, sveobuhvatnost i transparentnost analize**;
 - (b) aspekte inovativnosti **i digitalizacije**, sigurnosti, interoperabilnosti i dostupnosti, **uključujući osobe smanjene pokretljivosti**;
 - (c) prekograničnu dimenziju, **mrežnu integraciju i teritorijalnu dostupnost, među ostalim, za najudaljenije regije i otoke**;
 - (ca) **europsku dodanu vrijednost**;
 - (d) sinergije između prometnog sektora, energetskog sektora i digitalnog sektora;
 - (e) stupanj razrađenosti mjera u razvoju projekta;
 - (ea) **stabilnost strategije održavanja predložene za dovršeni projekt**;
 - (f) pouzdanost predloženog plana provedbe;
 - (g) katalitički učinak financijske pomoći Unije na ulaganja;
 - (h) potrebu za prevladavanjem financijskih prepreka poput **onih uzrokovanih** nedostatnom komercijalnom održivosti, **visokih početnih** troškova ili manjka tržišnog financiranja;

(ha) potencijal dvojne namjene u kontekstu vojne mobilnosti;

- (i) usklađenost s Unijinim i nacionalnim planovima i u području energetike i klime, ***uključujući načelo „energetska učinkovitost na prvom mjestu”;***

2. U ocjenjivanju prijedloga na temelju kriterija za dodjelu u obzir se uzima, ako je primjenjivo, otpornost na negativne učinke klimatskih primjena putem procjene osjetljivosti na klimatske promjene i rizika, uključujući odgovarajuće mjere za prilagodbu.
3. U ocjenjivanju prijedloga na temelju kriterija za dodjelu osigurava se da su, ako je primjenjivo kako je utvrđeno u programima rada, mjere podržane u okviru Programa koje uključuju tehnologiju za određivanje položaja, navigaciju i mjerenje vremena tehnički kompatibilne s EGNOS-om/Galileom i Copernicusom.
4. U prometnom sektoru u ocjenjivanju prijedloga na temelju kriterija za dodjelu iz stavka 1., ako je primjenjivo, osigurava se da su predložene mjere usklađene s planovima rada za koridor i provedbenim aktima u skladu s člankom 47. Uredbe (EU) br. 1315/2013 te se uzima u obzir ***savjetodavno*** mišljenje odgovornog europskog koordinatora u skladu s člankom 45. stavkom 8. te Uredbe. ***Također se ocjenjuje predstavlja li provedba mjera financiranih iz CEF-a rizik za poremećaj tokova tereta ili putnika na dijelu linije obuhvaćenom projektom te jesu li ti rizici ublaženi.***
5. Kad je riječ o mjerama za prekogranične projekte u području obnovljive energije, u kriterijima za dodjelu utvrđenima u programima rada i pozivima na podnošenje prijedloga uzimaju se u obzir uvjeti utvrđeni u članku 7. stavku 4.
6. Kad je riječ o mjerama za projekte digitalne povezivosti od zajedničkog interesa, u kriterijima za dodjelu utvrđenima u programima rada i pozivima na podnošenje prijedloga uzimaju se u obzir uvjeti utvrđeni u članku 8. stavku 3.

Članak 14.

Stope sufinanciranja

1. Iznos financijske pomoći Unije za studije ne smije premašivati 50 % ukupnih prihvatljivih troškova. Za studije financirane iznosima prenesenima iz Kohezijskog fonda najviša stopa sufinanciranja je stopa primjenjiva na Kohezijski fond, kako je utvrđeno u stavku 2. točki (b).
2. Za radove u prometnom sektoru primjenjuju se sljedeće najveće stope sufinanciranja:

- (a) za radove koji se odnose na posebne ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke *i*. iznos financijske pomoći Unije ne smije premašiti 30 % ukupnih prihvatljivih troškova. Stope sufinanciranja mogu se povećati do najviše 50 % za mjere koje se odnose na prekogranične veze pod uvjetima iz točke (c) ovog stavka, za mjere za podupiranje sustava telematskih aplikacija, **za mjere za podupiranje unutarnjih plovni putova, željezničke interoperabilnosti**, za mjere za podupiranje novih tehnologija i inovacija, za mjere za podupiranje poboljšanja sigurnosti infrastrukture **i za mjere prilagodbe prometne infrastrukture u svrhu graničnih kontrola na vanjskim granicama Unije**, u skladu s relevantnim zakonodavstvom EU-a i za mjere u najudaljenijim regijama; za mjere u najudaljenijim regijama **utvrđuju se stopa sufinanciranja od najviše 70 %**;
- (aa) **za radove koji se odnose na posebne ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (a) podtočke ii. iznos financijske pomoći Unije ne smije premašivati 50 % ukupnih prihvatljivih troškova. Stope sufinanciranja mogu se povećati na najviše 85 % ako se potrebni resursi prenesu u Program na temelju članka 4. stavka 9.;**
- (b) kad je riječ o iznosima prenesenima iz Kohezijskog fonda, najviša stopa sufinanciranja je stopa primjenjiva na Kohezijski fond, kako je utvrđeno u Uredbi (EU) XXX [CPR]. Te se stope sufinanciranja mogu povećati do najviše 85 % za mjere koje se odnose na prekogranične veze pod uvjetima iz točke (c) ovog stavka **i mjere povezane s vezama koje nedostaju**;
- (c) kad je riječ o mjerama koje se odnose na prekogranične veze, povećanje stopa sufinanciranja propisano u točkama (a) i (b) ovog stavka može se primjenjivati isključivo na one mjere u kojima je u planiranju i provedbi vidljiv visok stupanj integracije za potrebe kriterija za dodjelu iz članka 13. stavka 1. točke (f), **primjerice** osnivanjem poduzeća za potrebe jednog projekta, uspostavom zajedničke upravljačke strukture, bilateralnog pravnog okvira ili donošenjem provedbenog akta u skladu s člankom 47. Uredbe (EU) br. 1315/2013. **osim toga, stopa sufinanciranja koja se primjenjuje na projekte koje provode strukture integriranog upravljanja, uključujući zajedničke pothvate, može se povećati za 5%, u skladu s člankom 11. stavkom 2. točkom (a);**

3. Za radove u energetske sektoru primjenjuju se sljedeće najveće stope sufinanciranja:

- (a) za radove koji se odnose na posebne ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (b) iznos financijske pomoći Unije ne smije premašivati 50 % ukupnih prihvatljivih troškova, **a za radove u najudaljenijim regijama stope sufinanciranja iznose najviše 70 %;**
- (b) stope sufinanciranja mogu se povećati do najviše 75 % za mjere koje pridonose razvoju projekata od zajedničkog interesa koji, na temelju dokaza iz članka 14. stavka 2. Uredbe (EU) br. 347/2013, pružaju visok stupanj sigurnosti opskrbe na regionalnoj razini ili razini Unije, jačaju solidarnost Unije ili sadržavaju vrlo inovativna rješenja.
4. Za radove u digitalnom sektoru primjenjuju se sljedeće najveće stope sufinanciranja: za radove koji se odnose na posebne ciljeve iz članka 3. stavka 2. točke (c) iznos financijske pomoći Unije ne smije premašivati 30 % ukupnih prihvatljivih troškova. **Stope sufinanciranja za radove u najudaljenijim regijama utvrđuju se na najviše 70 %.** Stope sufinanciranja mogu se povećati do 50 % za mjere s izraženom prekograničnom dimenzijom, kao što su stalna pokrivenost 5G sustavima duž glavnih prometnih pravaca ili uvođenje mrežnih okosnica među državama članicama ili između Unije i trećih zemalja, odnosno do 75 % za mjere kojima se uvodi gigabitska povezivost socioekonomskih pokretača. Mjere u području pružanja lokalne bežične povezivosti u lokalnim zajednicama, **kada se provode s pomoću bespovratnih sredstava niske vrijednosti, mogu se financirati** financijskom potporom Unije koja obuhvaća do 100 % prihvatljivih troškova, ne dovodeći u pitanje načelo sufinanciranja.
5. Najviša stopa sufinanciranja koja se primjenjuje na mjere iz članka 10. **stavka 1.** najviša je stopa sufinanciranja koja se primjenjuje na te sektore. **Osim toga, stopa sufinanciranja koja se može primijeniti na te mjere može se povećati za 10 %;**

Članak 15.

Prihvatljivi troškovi

Osim kriterija iz članka [186.] Financijske uredbe primjenjuju se sljedeći kriteriji prihvatljivosti troškova:

- (a) samo rashodi nastali u državama članicama mogu biti prihvatljivi, osim ako projekt od zajedničkog interesa ili prekogranični projekt u području obnovljive energije uključuje državno područje jedne treće zemlje ili više njih, kako je navedeno u članku 5. ili članku 11.

stavku 4. ove Uredbe, ili međunarodne vode, i ako je mjera nužna za postizanje ciljeva projekta o kojem je riječ;

- (b) troškovi opreme, objekata i infrastrukture koje korisnik vodi kao kapitalne rashode mogu biti prihvatljivi u cijelosti;
- (c) rashodi koji se odnose na kupnju zemljišta nisu prihvatljivi troškovi, **osim za sredstva prenesena iz Kohezijskog fonda u prometni sektor u skladu s člankom 58. Uredbe (EU) XXX utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo te financijskih pravila za njih i za Fond za azil i migracije, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za upravljanje granicama i vize;**
- (d) prihvatljivi troškovi ne uključuju porez na dodanu vrijednost (PDV).

Članak 16.

Kombiniranje bespovratnih sredstava s drugim izvorima financiranja

1. Bespovratna sredstva mogu se upotrebljavati u kombinaciji s financiranjem Europske investicijske banke, nacionalnih razvojnih banaka ili drugih razvojnih i javnih financijskih institucija te financijskih institucija i ulagača iz privatnog sektora, uključujući javno-privatna partnerstva.
2. Upotreba bespovratnih sredstava iz stavka 1. može se provesti namjenskim pozivima na podnošenje prijedloga.

Članak 17.

Smanjenje ili prekid dodjele bespovratnih sredstava

1. Osim razloga navedenih u [članku 131. stavku 4.] Financijske uredbe, iznos bespovratnih sredstava, **osim u propisno opravdanim slučajevima**, moguće je smanjiti iz sljedećih razloga:
 - (a) provedba mjere nije započela u roku od jedne godine od datuma početka navedenog u sporazumu o bespovratnim sredstvima **za studije ili dvije godine za radove;**
 - (b) nakon preispitivanja napretka mjere utvrđeno je da je njezina provedba toliko kasnila da se njezini ciljevi vjerojatno neće postići.

2. Ugovor o bespovratnim sredstvima može se **izmijeniti ili** raskinuti na temelju razloga iz stavka 1.
3. **Prije donošenja bilo kakve odluke u vezi sa smanjenjem ili prekidom dodjele bespovratnih sredstava, slučaj se sveobuhvatno preispituje i dotičnim korisnicima pruža se mogućnost da unutar razumnog roka dostave svoje komentare.**
- 3.a **Dostupna odobrena sredstva za preuzimanje obveza koja proizlaze iz primjene stavka 1. ili stavka 2. dijele se na druge programe rada predložene u okviru odgovarajuće financijske omotnice kako je utvrđeno u članku 4. stavku 2.**

Članak 18.

Kumulativno, dopunsko i kombinirano financiranje

1. Za mjeru za koju je dobiven doprinos u okviru Programa može se dobiti doprinos i iz bilo kojeg drugog programa Unije, uključujući fondove s podijeljenim upravljanjem, pod uvjetom da ti doprinosi ne pokrivaju iste troškove. **U okviru provedbe poštuju se pravila iz članka 62. Financijske uredbe.** Kumulativno financiranje ne smije prijeći ukupne prihvatljive troškove mjere, a potpora iz različitih programa Unije može se izračunati razmjerno u skladu s dokumentima u kojima su utvrđeni uvjeti za potporu.
2. Mjere koje ispunjavaju sljedeće kumulativne uvjete:
 - (a) ocijenjene su u okviru poziva na podnošenje prijedloga na temelju Programa;
 - (b) u skladu su s minimalnim zahtjevima kvalitete tog poziva;
 - (c) ne mogu se financirati na temelju tog poziva zbog proračunskih ograničenja;mogu primiti potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj ili Kohezijskog fonda u skladu s [člankom 67. stavkom 5.] Uredbe (EU) XXX [CPR], **bez ikakve daljnje ocjene, i** pod uvjetom da su te mjere u skladu s ciljevima predmetnog programa. Primjenjuju se pravila Fonda iz kojeg se pruža potpora.

POGLAVLJE IV.

PROGRAMIRANJE, PRAĆENJE, EVALUACIJA I KONTROLA

Članak 19.
Programi rada

1. Program se provodi prema programima rada iz članka 110. Financijske uredbe. ■
 - 1.a *Kako bi se osigurala transparentnost i predvidljivost te kako bi se poboljšala kvaliteta projekata, Komisija će 31. prosinca 2020. donijeti prve višegodišnje programe rada koji će uključivati raspored poziva na podnošenje prijedloga za prve tri godine programa, njihove teme i okvirni proračun, kao i mogući okvir za cjelokupno programsko razdoblje.*
2. Komisija provedbenim aktom donosi programe rada. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22. ove Uredbe.
3. *U energetsom sektoru posebna pozornost posvećuje se projektima od zajedničkog interesa i povezanim aktivnostima čiji je cilj daljnja integracija unutarnjeg tržišta za energiju, okončavanje energetske izoliranosti i uklanjanje uskih grla elektroenergetske međupovezanosti s naglaskom na onim projektima kojima se doprinosi postizanju cilja međupovezanosti od najmanje 10 % do 2020. i 15 % do 2030. te projekte kojima se doprinosi usklađivanju elektroenergetskih sustava s mrežama EU-a.*
- 3a. *U skladu s člankom 200. stavkom 2. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 nadležni dužnosnik za ovjeravanje može, prema potrebi, organizirati postupak odabira u dvije faze kako slijedi:*
 - (a) *podnositelji prijedloga dostavljaju pojednostavljenu dokumentaciju koja sadrži relativno sažete podatke kako bi se projekti mogli odabrati na temelju ograničenog broja kriterija.*
 - (b) *podnositelji prijedloga odabrani u prvoj fazi dostavljaju potpunu dokumentaciju po zaključenju te faze;*

Članak 19.a
Dodjela financijske potpore Unije

1. *Komisija, djelujući u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22., nakon svakog poziva na podnošenje prijedloga koji se temelji na programu rada iz članka 19. provedbenim aktom odlučuje o iznosu financijske potpore koja se dodjeljuje izabranim projektima ili njihovim dijelovima. Komisija točno navodi uvjete i metode njihove provedbe.*

2. *Tijekom provedbe sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava Komisija obavještuje korisnike i dotične države članice o promjenama iznosa bespovratnih sredstava i isplaćenim konačnim iznosima.*
3. *Korisnici podnose izvješća kako je utvrđeno u odgovarajućim sporazumima o dodjeli bespovratnih sredstava bez prethodnog odobrenja država članica. Komisija državama članicama omogućuje pristup izvješćima o mjerama koje su provedene na njihovom državnom području.*

Članak 20.

Praćenje i izvješćivanje

1. Pokazatelji za izvješćivanje o napretku Programa prema ostvarivanju općih i posebnih ciljeva iz članka 3. navedeni su u dijelu I. Priloga.
 2. Kako bi se napredak Programa prema ostvarivanju ciljeva djelotvorno ocjenjivao, Komisija se ovlašćuje za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 24. radi izmjene dijela I. Priloga kako bi se pokazatelji preispitali i dopunjavali prema potrebi te radi dopune ove Uredbe odredbama o uspostavljanju okvira za praćenje i evaluaciju.
 3. Sustavom za izvješćivanje o uspješnosti osigurava se da su podaci za praćenje provedbe programa i rezultati **prikladni za detaljnu analizu postignutog napretka, uključujući za praćenje klime**, te da se prikupljaju djelotvorno, učinkovito i pravodobno. U tom se cilju za korisnike sredstava Unije i, prema potrebi, države članice utvrđuju razmjerni zahtjevi za izvješćivanje.
- 3.a *Komisija unaprjeđuje zasebnu internetsku stranicu radi objave pregleda projekata i njihove provedbe u realnom vremenu, zajedno s relevantnim podacima (procjene učinka, vrijednost, korisnici, provedbeno tijelo, trenutačno stanje) te svake dvije godine izrađuje izvješće o napretku. U tim izvješćima o napretku navodi se provedba Programa s obzirom na njegove opće i sektorske ciljeve iz članka 3., razjašnjava se jesu li različiti sektori na dobrom putu, je li ukupni proračun u skladu s ukupnim dodijeljenim sredstvima, jesu li tekući projekti dostigli dovoljan stupanj dovršenosti, jesu li i dalje izvedivi i prikladni za isporuku.*

Članak 21.

Evaluacija

1. Evaluacije se provode pravodobno kako bi se njihovi rezultati uzeli u obzir u procesu odlučivanja.
2. Privremena evaluacija Programa provodi se nakon što bude dostupno dovoljno informacija o njegovoj provedbi, a najkasnije četiri godine nakon početka provedbe Programa.
3. Na kraju provedbe Programa, a najkasnije četiri godine nakon završetka razdoblja iz članka 1., Komisija provodi završnu evaluaciju Programa.
4. Komisija dostavlja zaključke evaluacija i svoje primjedbe Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija.

Članak 22.

Odborski postupak

1. Komisiji pomaže koordinacijski odbor CEF-a, ***koji se može sastati u različitim sastavima, ovisno o predmetu na dnevnom redu.*** Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 23.

Delegirani akti

1. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 24. ove Uredbe:
 - (a) **■** za uspostavu okvira za praćenje i evaluaciju ***na temelju pokazatelja*** iz **■** *dijela I. Priloga;*
■
 - (d) ***za nadopunu*** dijela IV. Priloga u pogledu identifikacije prekograničnih projekata u području obnovljive energije; ***za uspostavu i ažuriranje popisa odabranih prekograničnih projekata u području obnovljive energije.***
2. ***U skladu s člankom 172. drugim stavkom UFEU-a Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 24. ove Uredbe:***

- (a) *za izmjenu dijela III. Priloga u pogledu definicije koridora osnovne prometne mreže; te prethodno identificiranih dionica u sveobuhvatnoj mreži;*
- (b) *o izmjeni dijela V. Priloga u pogledu identifikacije projekata digitalne povezivosti od zajedničkog interesa.*

Članak 24.

Postupak delegiranja

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 23. dodjeljuje se Komisiji s trajanjem do 31. prosinca 2028.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 23. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je navedeno u toj odluci. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 23. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 25.

Informiranje, komunikacija i promidžba

1. Korisnici sredstava Unije priznaju porijeklo i jamče vidljivost financiranja Unije (posebno pri promicanju djelovanja i njihovih rezultata) pružajući usklađene, učinkovite i razmjerne ciljane informacije različitoj publici, uključujući medije i javnost.
2. Komisija provodi aktivnosti obavješćivanja i priopćivanja u pogledu Programa, djelovanja i rezultata. Financijski izvori dodijeljeni Programu također pridonose institucijskom priopćavanju političkih prioriteta Unije ako se odnose na ciljeve navedene u članku 3.

2.a Transparentnost i javno savjetovanje osigurat će se u skladu s primjenjivim zakonodavstvom Unije i nacionalnim zakonodavstvom.

Članak 26.

Zaštita financijskih interesa Unije

Ako treća zemlja sudjeluje u Programu na temelju odluke u skladu s međunarodnim sporazumom ili drugim pravnim instrumentom, treća je zemlja dužna dodijeliti potrebna prava i dati potreban pristup kako bi se odgovorni dužnosnik za ovjeravanje, Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i Europski revizorski sud ovlastili za sveobuhvatno izvršavanje svojih nadležnosti. U slučaju OLAF-a takva prava uključuju pravo provođenja istraga, uključujući provjere i inspekcije na terenu, propisano u Uredbi (EU, Euratom) br. 883/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o istragama koje provodi Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF).

POGLAVLJE VI.
PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 27.

Odredbe o stavljanju izvan snage i prijelazne odredbe

1. Uredbe (EU) br. 1316/2013 i (EU) br. 283/2014 stavljaju se izvan snage.
2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., ova Uredba ne utječe na nastavak ili izmjenu predmetnih mjera do njihova zaključenja, u skladu s Uredbom (EU) br. 1316/2013, koja se nastavlja primjenjivati na predmetne mjere do njihova zaključenja.

Komisija ocjenjuje učinkovitost i usklađenost politika iz Uredbe (EU) br. 347/2013 i dostavlja evaluaciju Europskom parlamentu i Vijeću s rezultatima te revizije do 31. prosinca 2020. U toj evaluaciji Komisija među ostalim razmatra energetske i klimatske ciljeve Unije za 2030., dugoročnu obvezu EU-a u pogledu dekarbonizacije te načelo „energetske učinkovitosti na prvom mjestu”. Evaluaciji se prema potrebi prilaže zakonodavni prijedlog izmjene ove Uredbe.

3. Financijskom omotnicom za Program mogu se pokriti i troškovi tehničke i administrativne pomoći potrebne radi osiguravanja prijelaza između Programa i mjera donesenih u skladu s prethodnim programom, odnosno Instrumentom za povezivanje Europe na temelju Uredbe (EU) br. 1316/2013.
4. Odobrena sredstva mogu se prema potrebi unijeti u proračun nakon 2027. za pokrivanje troškova predviđenih u članku 4. stavku 5. ove Uredbe kako bi se omogućilo upravljanje mjerama koje nisu dovršene do 31. prosinca 2027.

Članak 28.
Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. siječnja 2021.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u ...

Za Europski parlament

Za Vijeće

Predsjednik

Predsjednik

PRILOG

DIO I. POKAZATELJI

Program će se pomno pratiti na temelju skupa pokazatelja koji će služiti kao mjerilo ostvarivanja općih i posebnih ciljeva Programa uz nastojanje da se administrativno opterećenje i troškovi svedu na najmanju moguću mjeru. U tu će se svrhu prikupljati podaci o sljedećim ključnim pokazateljima:

= Sektori	= Posebni ciljevi	= Pokazatelji
= Prometni sektor =	= učinkovite, međusobno povezane i multimodalne mreže te infrastruktura za pametnu, interoperabilnu , održivu, uključivu, pristupačnu i sigurnu mobilnost	= broj prekograničnih veza i veza koje nedostaju obuhvaćenih potporom CEF-a, uključujući mjere koje se odnose na gradske čvorove, regionalne prekogranične željezničke veze, multimodalne platforme , morske luke, riječne luke, veze do zračne luke i željezničko-cestovne terminale osnovne i sveobuhvatne mreže TEN-T-a
		= broj mjera podržanih iz CEF-a kojima se doprinosi digitalizaciji prometa, osobito uvođenjem ERTMS-a, RIS-a, ITS-a, VTMS-a / e-pomorskog servisa i SESAR-a
		= broj mjesta opskrbe alternativnim gorivom koja su izgrađena ili modernizirana uz potporu CEF-a
		= broj mjera podržanih iz CEF-a koje pridonose sigurnosti prometa
		= broj mjera podržanih iz CEF-a koje pridonose pristupačnosti prometa za osobe smanjene pokretljivosti

		= <i>broj mjera podržanih iz CEF-a koje pridonose smanjenju buke željezničkog teretnog prometa</i>
	= <i>prilagodba dvojnoj namjeni civilno-vojne prometne infrastrukture</i>	= <i>broj sastavnica prometne infrastrukture koje su prilagođene zahtjevima u pogledu civilno-vojne dvojne namjene</i>

= energetski sektor	= doprinos međusobnom povezivanju i integraciji tržišta	= broj mjera CEF-a koje pridonose projektima međusobnog povezivanja mreža država članica i uklanjanju unutarnjih ograničenja
	= sigurnost opskrbe energijom	= broj mjera CEF-a koje pridonose projektima kojima se osigurava otpornost plinske mreže
		= broj mjera CEF-a koje pridonose unapređivanju i digitalizaciji mreža i povećanju kapaciteta za skladištenje energije
	= održiv razvoj <i>omogućavanjem</i> dekarbonizacije	= broj mjera CEF-a koje pridonose projektima povećanja udjela obnovljive energije u energetske sustavima
		= broj mjera CEF-a koje pridonose prekograničnoj suradnji u području obnovljivih izvora energije
= digitalni sektor	= doprinos uvođenju infrastrukture za digitalno povezivanje širom EU-a.	= novi priključci na mreže vrlo velikog kapaciteta za socioekonomske pokretače i priključci na visokokvalitetne mreže za lokalne zajednice
		= broj mjera CEF-a koje omogućavaju 5G povezivost duž prometnih pravaca
		= broj mjera CEF-a koje omogućavaju nove priključke na mreže vrlo velikog kapaciteta
		= broj mjera CEF-a koje pridonose digitalizaciji energetske i prometnog sektora

DIO II. OKVIRNI POSTOCI ZA PROMETNI SEKTOR

Proračunska sredstva iz članka 4. stavka 2. točke (a) podtočke i. raspoređuju se kako slijedi:

- 60 % za mjere iz članka 9. stavka 2. točke (a): „mjere koje se odnose na učinkovite, međusobno povezane i multimodalne mreže”;
- 40 % za mjere iz članka 9. stavka 2. točke (b): „mjere koje se odnose na pametnu, održivu, uključivu i sigurnu mobilnost”.

Proračunska sredstva iz članka 4. stavka 2. točke (a) podtočke i. raspoređuju se kako slijedi:

- ***85% za mjere iz članka 9. stavka 2. točke (a): „mjere koje se odnose na učinkovite, međusobno povezane i multimodalne mreže”;***
- ***15% za mjere iz članka 9. stavka 2. točke (b): „mjere koje se odnose na pametnu, održivu, uključivu i sigurnu mobilnost”.***

Za mjere iz članka 9. stavka 2. točke (a) **85 %** proračunskih sredstava trebalo bi rasporediti za mjere za koridore osnovne mreže ■ i 15 % za mjere za sveobuhvatnu mrežu.

DIO III. KORIDORI OSNOVNE PROMETNE MREŽE I PREKOGRANIČNE VEZE NA SVEUBUHVAATNOJ MREŽI

1. Koridori osnovne mreže i okviran popis prethodno utvrđenih prekograničnih veza i veza koje nedostaju

= koridor osnovne mreže „Atlantski koridor”		
= trasiranje	= Gijón – León – Valladolid = A Coruña – Vigo – Orense – León = Zaragoza – Pamplona/Logroño – Bilbao = Tenerife/Gran Canaria – Huelva/Sanlúcar de Barrameda – Sevilla – Córdoba = Algeciras – Bobadilla – Madrid = Sines/Lisabon – Madrid – Valladolid = Lisabon – Aveiro – Leixões/Porto – Douro river = Shannon Foynes/Dublin/Cork – Le Havre – Rouen – Pariz = Aveiro – Valladolid – Vitoria-Gasteiz – Bergara – Bilbao/Bordeaux – Toulouse /Tours – Pariz – Metz – Mannheim/Strasbourg = Shannon Foynes/Dublin/Cork – Saint Nazaire – Nantes – Tours – Dijon	
= prekogranične veze	= Evora – Merida	= željeznica
	= Vitoria-Gasteiz – San Sebastián – Bayonne – Bordeaux	
	= Aveiro – Salamanca	
	= Douro river (Via Navegável do Douro)	= unutarnji plovni putovi
= veze koje nedostaju	= interoperabilne pruge na Pirinejskom poluotoku čiji profil nije u skladu s UIC-om	= željeznica

= koridor osnovne mreže „Baltičko – jadranski koridor”		
= trasiranje	= Gdynia – Gdańsk – Katowice/Sławków = Gdańsk – Warszawa – Katowice/ Kraków = Katowice – Ostrava – Brno – Beč = Szczecin/Świnoujście – Poznań – Wrocław – Ostrava = Katowice – Bielsko-Biala – Žilina – Bratislava – Beč = Beč – Graz – Villach – Udine – Trst = Udine – Venecija – Padova – Bologna – Ravenna – Ancona = Graz – Maribor – Ljubljana – Kopar/Trst	
= prekogranične = poveznice	= Katowice/Opole – Ostrava – Brno = Katowice – Žilina = Bratislava – Beč = Graz – Maribor = Venecija – Trst – Divača – Ljubljana	= željeznica
	= Katowice – Žilina = Brno – Beč	= cesta
= veze koje nedostaju	= Gloggnitz – Mürzzuschlag: osnovni tunel Semmering = Graz – Klagenfurt: željeznička pruga i tunel Koralm = Kopar – Divača	= željeznica

=	koridor osnovne mreže „Mediterranski koridor”	
= trasiranje	= Algeciras – Bobadilla – Madrid – Zaragoza – Tarragona = Madrid – Valencia – Sagunto – Teruel – Zaragoza = Sevilla – Bobadilla – Murcia = Cartagena – Murcia – Valencia – Tarragona/Palma de Mallorca – Barcelona = Tarragona – Barcelona – Perpignan – Narbonne - Toulouse /Marseille – Genova/Lyon – La Spezia /Torino – Novara – Milano – Bologna/Verona – Padova – Venecija – Ravenna/Trst/Kopar – Ljubljana – Budimpešta = Ljubljana/Rijeka – Zagreb – Budimpešta – granica s Ukrajinom	
= prekogranične veze =	= Barcelona – Perpignan	= željeznica
	= Lyon – Torino: osnovni tunel i pristupni putovi	
	= Nica – Ventimiglia	
	= Venecija – Trst – Divača – Ljubljana	
	= Ljubljana – Zagreb	= cesta
	= Zagreb – Budimpešta	
	= Budimpešta – Miskolc – granica s Ukrajinom	
	= Lendava - Letenye	
= veze koje nedostaju	= Almería – Murcia	= željeznica
	= interoperabilne pruge na Pirinejskom poluotoku čiji profil nije u skladu s UIC-om	
	= Perpignan – Montpellier	
	= Kopar – Divača	
	= Rijeka – Zagreb	
	= Milano – Cremona – Mantova – Porto Levante/Venecija –	= unutarnji plovni putovi

	Ravenna/Trst	
--	--------------	--

= koridor osnovne mreže „Koridor Sjeverno more – Baltik”		
= trasiranje	= Luleå – Helsinki – Tallinn - Riga	
	= Ventspils – Riga	
	= Riga – Kaunas	
	= Klaipeda – Kaunas – Vilnius	
	= Kaunas – Varšava	
	= granica s Bjelarusom – Varšava – Łódź/Poznań – Frankfurt/Oder – Berlin – Hamburg – Kiel	
	= Łódź – Katowice/Wrocław	
	= granica s Ukrajinom – Rzeszów – Katowice – Wrocław – Falkenberg – Magdeburg	
	= Szczecin/Świnoujście – Berlin – Magdeburg – Braunschweig – Hannover	
	= Hannover – Bremen – Bremerhaven/Wilhelmshaven	
	= Hannover – Osnabrück – Hengelo – Almelo – Deventer – Utrecht	
	= Utrecht – Amsterdam	
	= Utrecht – Rotterdam – Antwerpen	
	= Hannover/ Osnabrück – Köln – Antwerpen	
= prekogranične veze	= Tallinn – Riga – Kaunas – Varšava: baltička željeznica, nova potpuno interoperabilna pruga s profilom u skladu s UIC-om	= željeznica
	= Świnoujście/Szczecin – Berlin	= željeznica / unutarnji plovni putovi
	= koridor Via Baltica EE – LV – LT – PL	= cesta
= veze koje nedostaju	= Kaunas – Vilnius: dio baltičke željeznice, nova potpuno interoperabilna pruga s profilom u skladu s UIC-om	= željeznica
	= Varšava/Idzikowice – Poznań/Wrocław, uključujući veze s	

	planiranim središnjim prometnim čvorištem	= unutarnji plovni putovi
	= Kielski kanal	
	= Berlin – Magdeburg – Hannover; Mittellandkanal; zapadnonjemački kanali	
	= Rajna, Waal	
	= Sjevernomorski kanal, IJssel, Twentekanaal	
= koridor osnovne mreže „Sjeverno more – Sredozemlje”		
= trasiranje	= <i>granica s Ujedinjenom Kraljevinom</i> – Dublin – Shannon Foynes/Cork	
	= <i>Shannon Foynes/Dublin/Cork – Le Havre/Calais/</i>	
	= <i>Dunkerque/Zeebrugge/Terneuzen/Gent/</i>	
	= <i>Antwerpen/Rotterdam/Amsterdam</i>	
	= ■	
	= ■	
	= <i>granica s Ujedinjenom Kraljevinom</i> – Lille – Bruxelles	
	= Amsterdam – Rotterdam – Antwerpen – Bruxelles – Luxembourg	
	= Luxembourg – Metz – Dijon – Macon – Lyon – Marseille	
	= Luxembourg – Metz – Strasbourg – Basel	
	= Antwerpen/Zeebrugge – Gent – <i>Calais/Dunkerque/Lille – Pariz–Rouen – Le Havre</i>	
= prekogranične <i>veze</i>	= Bruxelles – Luxembourg – Strasbourg	= željeznica
	= Terneuzen - Gent	= unutarnji plovni putovi
	= Seine – mreža Escaut i pripadajuća porječja rijeka Seine, Escaut i Meuse	
	= koridor Rajna – Scheldt	
= veze koje nedostaju	= kanal Albert i kanal Bocholt-Herentals	= unutarnji plovni putovi

	=		
--	---	--	--

= koridor osnovne mreže „Bliski istok – Istočni Mediteran”		
= trasiranje	= Hamburg – Berlin	
	= Rostock – Berlin – Dresden	
	= Bremerhaven/Wilhelmshaven – Magdeburg – Dresden	
	= Dresden – Ústí nad Labem – Mělník/Prag – Lysá nad Labem/Poříčany – Kolín	
	= Kolín – Pardubice – Brno – Beč/Bratislava – Budimpešta – Arad – Temišvar – Craiova – Calafat – Vidin – Sofija	
	= Sofija – granica Srbije/granica Sjeverne Makedonije	
	= Sofija – Plovdiv – Burgas/ granica s Turskom	
	= ■ granica s Turskom – Alexandroupoli – Kavala – Solun – Ioannina – Kakavia/Igoumenitsa	
	= granica Sjeverne Makedonije - Solun	
	= Sofija – Solun – Atena – Piraeus/Ikonio – Heraklion – Lemesos (Vasiliko) – Lefkosia/ Larnaka	
= prekogranične veze	= Dresden – Prag/ Kolín	
	= Beč/Bratislava – Budimpešta	
	= Békéscsaba – Arad – Temišvar	
	= Craiova – Calafat – Vidin – Sofija – Solun	
	= Sofija – granica Srbije/granica Sjeverne Makedonije	
	= granica s Turskom – Alexandroupoli	
	= granica Sjeverne Makedonije - Solun	
	= Ioannina – Kakavia (granica s Albanijom)	
	= Drobeta Turnu Severin/Craiova – Vidin – Montana	
	= željeznica	
	= cesta	

	= <i>Sofija – granica sa Srbijom</i>	
	= Hamburg – Dresden – Prag – Pardubice	= unutarnji plovni putovi
=	=	=

=	koridor osnovne mreže „Rajnsko-alpski koridor”		
=	trasiranje	= Genova – Milano – Lugano – Basel	
		= Genova – Novara – Brig – Bern – Basel – Karlsruhe – Mannheim – Mainz – Koblenz – Köln	
		= Köln – Düsseldorf – Duisburg – Nijmegen/Arnhem – Utrecht – Amsterdam	
		= Nijmegen – Rotterdam – Vlissingen	
		= Köln – Liège – Bruxelles – Gent	
		= Liège – Antwerpen – Gent – Zeebrugge	
=	prekogranične <i>veze</i>	= Zevenaar – Emmerich – Oberhausen	= željeznica
		= Karlsruhe – Basel	
		= Milano/Novara – granica sa Švicarskom	
		= Basel – Antwerpen/Rotterdam – Amsterdam	= unutarnji plovni putovi
=	veze koje nedostaju	= Genova – Tortona/Novi Ligure	= željeznica
=		= <i>Zeebrugge – Gent</i>	=

= koridor osnovne mreže „Rajnsko-dunavski koridor”		
= trasiranje	= Strasbourg – Stuttgart – München – Wels/Linz	
	= Strasbourg – Mannheim – Frankfurt – Würzburg – Nürnberg – Regensburg – Passau – Wels/Linz	
	= München/Nürnberg – Prag – Ostrava/Přerov – Žilina – Košice – granica s Ukrajinom	
	= Wels/Linz – Beč – Bratislava – Budimpešta – Vukovar	
	= Beč/Bratislava – Budimpešta – Arad – Moravita /Brašov/Craiova – Bukurešt – Giurgiu /Constanta – Sulina	
= prekogranične veze	= München – Prag	= željeznica
	= Nürnberg – Plzeň	
	= München – Mühldorf – Freilassing – Salzburg	
	= Strasbourg – Kehl Appenweier	
	= Hranice – Žilina	
	= Košice – granica s Ukrajinom	
	= Beč – Bratislava/Budimpešta	
	= Bratislava – Budimpešta	
	= Békéscsaba – Arad – Temišvar – granica sa Srbijom	
	= Bukurešt – Giurgiu - Rousse	
	= Dunav (Kehlheim – Constanța/Midia/Sulina) i pripadajuća porječja Váha , Save i Tise	= unutarnji plovni putovi
	= Zlín – Žilina	= cesta
=	= Temišvar – granica sa Srbijom	= cesta
= veze koje nedostaju	= Stuttgart – Ulm	= željeznica
	= Salzburg – Linz	
	= ■ Craiova – Bukurešt	
	= Arad – Sighișoara – Brašov - Predeal	

= koridor osnovne mreže „Skandinavsko-mediteranski koridor”		
= trasiranje	= granica s Rumunjskom – Hamina/Kotka – Helsinki – Turku/Naantali – Stockholm – Örebro(Hallsberg)/ Linköping – Malmö = Narvik/Oulu – Luleå – Umeå – Stockholm/ Örebro(Hallsberg) = Oslo – Göteborg – Malmö – Trelleborg = Malmö – Kopenhagen – Fredericia – Aarhus – Aalborg – Hirtshals/Frederikshavn = Kopenhagen – Kolding/Lübeck – Hamburg – Hannover = Bremerhaven – Bremen – Hannover – Nürnberg = Rostock – Berlin – Halle/ Leipzig – Erfurt – München = Nürnberg – München – Innsbruck – Verona – Bologna – Ancona/Firenza = Livorno/La Spezia – Firenca – Rim – Napulj – Bari – Taranto – Valletta/ Marsaxlokk = Cagliari – Napulj – Gioia Tauro – Palermo/Augusta – Valletta/ Marsaxlokk	
= prekogranične veze	= granica s Rusijom – Helsinki	= željeznica
	= Kopenhagen – Hamburg: pristupni putovi čvrste poveznice na pojasu Fehmarn Belt	
	= München – Wörgl – Innsbruck – Fortezza – Bolzano – Trento – Verona: osnovni tunel Brenner i njegovi pristupni putovi	
	= Göteborg – Oslo	
	= Kopenhagen – Hamburg: čvrsta veze na pojasu Fehmarn Belt	= željeznica/cesta

2. **Okviran popis prethodno utvrđenih prekograničnih** veza na sveobuhvatnoj mreži

Prekogranične dionice sveobuhvatne mreže iz članka 9. stavka 2. točke (a) podtočke ii. ove Uredbe uključuju sljedeće dionice:

=	Dublin/Letterkenny – granica s Ujedinjenom Kraljevinom	=	cesta
=	Pau – Huesca	=	željeznica
=	Lyon – granica sa Švicarskom	=	željeznica
=	Athus – Mont-Saint-Martin	=	željeznica
=	Breda – Venlo – Viersen – Duisburg	=	željeznica
=	Antwerpen – Duisburg	=	željeznica
=	Mons – Valenciennes	=	željeznica
=	Gent – Terneuzen	=	željeznica
=	Heerlen – Aachen	=	željeznica
=	Groningen – Bremen	=	željeznica
=	Stuttgart – granica sa Švicarskom	=	željeznica
=	Gallarate/Sesto Calende – granica sa Švicarskom	=	željeznica
=	Berlin – Rzepin/Horka – Wrocław	=	željeznica
=	Prag – Linz	=	željeznica
=	Villach – Ljubljana	=	željeznica
=	Pivka – Rijeka	=	željeznica
=	Plzeň – České Budějovice – Beč	=	željeznica
=	Beč – Győr	=	željeznica
=	Graz – Celldömölk – Győr	=	željeznica
=	Neumarkt-Kallham – Mühlendorf	=	željeznica
=	koridor Amber PL – SK – HU	=	željeznica
=	koridor Via Carpathia granica između Bjelarusi i Ukrajine – PL – SK – HU – RO	=	cesta
=	Focșani – granica s Moldovom	=	cesta
=	Budimpešta – Osijek – Svilaj (granica s BiH)	=	cesta
=	Faro – Huelva	=	željeznica
=	Porto – Vigo	=	željeznica
=	Giurgiu – Varna	=	željeznica
=	Svilengrad – Pithio	=	željeznica

3. **Komponente sveobuhvatne mreže koja se nalazi u državama članicama bez kopnene granice s drugom državom članicom.**

DIO IV.: IDENTIFIKACIJA PREKOGRANIČNIH PROJEKATA U PODRUČJU OBNOVLJIVE ENERGIJE

1. Cilj prekograničnih projekata u području obnovljive energije

Prekogranični projekti u području obnovljive energije promiču prekograničnu suradnju među državama članicama u području planiranja, razvoja i troškovno učinkovite eksploatacije obnovljivih izvora energije ***te olakšavanja njihove integracije pomoću postrojenja za pohranu energije i s namjerom pružanja doprinosa dugoročnoj strategiji Unije o dekarbonizaciji.***

2. Opći kriteriji

Da bi se smatrao prekograničnim projektom u području obnovljive energije, projekt mora ispunjavati sve sljedeće opće kriterije:

- (a) treba biti uključen u sporazum o suradnji ili bilo kakvu drugu vrstu dogovora između ***barem dvije*** države članice i/ili između ***barem jedne*** države članice i treće ***zemlje ili*** zemalja, kako je definirano ***u člancima 8., 9., 11. i 13. Direktive (EU) 2018/2001;***
- (b) omogućava uštede u uvođenju obnovljivih izvora energije i/ili koristi za integraciju sustava, sigurnost opskrbe ili inovacije u usporedbi sa sličnim projektom ***ili projektom o obnovljivoj energiji*** koji je samostalno provela jedna od država članica koje sudjeluju u njemu;
- (c) njegove potencijalne ukupne koristi premašuju troškove, uključujući dugoročne, prema procjeni na temelju analize troškova i koristi iz točke 3. i uz primjenu metodologije iz članka [7.].

3. Analiza troškova i koristi

- (a) troškove proizvodnje električne energije;
- (b) troškove integracije sustava;
- (c) troškove podrške;

- (d) emisije stakleničkih plinova;
- (e) sigurnost opskrbe;

- (f) zagađenje zraka i ostalo lokalno zagađenje, *kao što su učinci na lokalnu prirodu i okoliš*;
- (g) inovacije.

4. Postupak

- (1) Nositelji projekta, uključujući države članice, koji je potencijalno prihvatljiv za odabir kao prekogranični projekt u području obnovljive energije na temelju sporazuma o suradnji ili bilo kakve druge vrste dogovora između *barem dvije* države članice i/ili između *barem jedne* države članice i treće *zemlje ili* zemalja, kako je utvrđeno *u člancima 8., 9., 11. i 13. Direktive (EU) 2018/2001* i za koji se traži status takvog projekta, Komisiji podnose zahtjev za dodjelu statusa prekograničnog projekta u području obnovljive energije. Zahtjev mora sadržavati relevantne informacije pomoću kojih Komisija može ocijeniti projekt na temelju kriterija utvrđenih u točkama 2. i 3. u skladu s metodologijama iz članka 7.

Komisija osigurava da nositelji imaju priliku podnijeti zahtjev za dodjelu statusa prekograničnog projekta u području obnovljive energije najmanje jednom godišnje.

- (2) *Komisija osniva skupinu za prekogranične projekte u području obnovljivih izvora energije, koja se sastoji od jednog predstavnika svake države članice i jednog predstavnika Komisije, i predsjedava tom skupinom. Skupina donosi vlastiti poslovnik.*
- (3) *Najmanje jednom godišnje Komisija organizira postupak odabira za prekogranične projekte i, nakon evaluacije, skupini navedenoj u stavku 3. dostavlja popis prihvatljivih projekata u području obnovljive energije koji su u skladu s kriterijima iz članka 7. stavka 5.*

- (4) *Skupini iz stavka 3. daju se relevantne informacije, osim ako je riječ o komercijalno osjetljivom pitanju, o prihvatljivim projektima koji su uvršteni na popis koji je podnijela Komisija te se u obzir uzimaju sljedeći kriteriji:*
- *potvrda usklađenosti s kriterijima prihvatljivosti i odabira za sve projekte;*
 - *informacije o mehanizmu suradnje koji se odnosi na projekt i informacije o tome u kojoj mjeri projekt ima potporu jedne države članice ili više njih;*
 - *opis cilja projekta, uključujući procijenjeni kapacitet (u kW) i, prema potrebi, proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (u kWh godišnje), kao i ukupne troškove projekta i navedene prihvatljive troškove u eurima;*
 - *informacije o očekivanoj dodanoj vrijednosti EU-a u skladu sa stavkom 2. točkom (b) ovog Priloga i očekivanim troškovima i koristima te očekivanoj dodanoj vrijednosti EU-a u skladu sa stavkom 2. točkom (c) ovog Priloga.*
- (5) *Skupina može na svoje sastanke, prema potrebi, pozvati promotore prihvatljivih projekata, treće zemlje koje su uključene u prihvatljive projekte i druge relevantne dionike.*
- (6) *Na temelju rezultata evaluacije skupina se dogovara o nacrtu popisa projekata koji će postati prekogranični projekti u području obnovljive energije, a koje treba donijeti u skladu sa stavkom 8.*
- (7) *Komisija donosi konačni popis odabranih prekograničnih projekata u području obnovljive energije delegiranim aktom na temelju nacrtu popisa navedenog u stavku 7. i uzimajući u obzir stavak 10., te na svojoj internetskoj stranici objavljuje popis odabranih prekograničnih projekata u području obnovljive energije. Taj se popis prema potrebi pregledava najmanje jednom u dvije godine.*

- (8) *Skupina prati provedbu projekata s konačnog popisa i daje preporuke kako prevladati moguća kašnjenja u provedbi. U tu svrhu promotori odabranih projekata dostavljaju informacije o provedbi njihovih projekata.*
- (9) Komisija pri odabiru prekograničnih projekata u području obnovljive energije nastoji osigurati odgovarajuću geografsku ravnotežu u identifikaciji **takvih** projekata . U identifikaciji projekata može se upotrijebiti regionalno grupiranje.
- (10) Projektu će se uskratiti ili ukinuti status prekograničnog projekta u području obnovljive energije ako je ocijenjen na temelju netočnih informacija ili ako projekt nije u skladu s pravom Unije.

■

DIO V. – PROJEKTI INFRASTRUKTURE ZA DIGITALNO POVEZIVANJE OD ZAJEDNIČKOG INTERESA

1. Gigabitska povezivost, **uključujući 5G i druge najmodernije tehnologije**, za socioekonomske pokretače

Prioritet se mjera određuje uzimajući u obzir funkciju socioekonomskih pokretača, relevantnost digitalnih usluga i aplikacija koje su dostupne zahvaljujući osnovnoj povezivosti, te potencijalne socioekonomske koristi za građane, poduzeća i lokalne zajednice, **uključujući dodatna zajamčena područja pokrivenosti, uključujući kućanstva**. Raspoloživi se proračun geografski uravnoteženo raspoređuje državama članicama.

Prioritet se daje mjerama koje pridonose **gigabitnoj povezivosti, uključujući 5G i ostale najmodernije tehnologije, za:**

- bolnice i medicinske centre u skladu s nastojanjima da se digitaliziraju sustavi zdravstvene zaštite u svrhu povećanja dobrobiti građana EU-a i mijenjanja načina pružanja zdravstvenih usluga pacijentima¹;
- obrazovne i istraživačke centre u kontekstu nastojanja da se u obrazovnim sustavima **olakša uporaba, među ostalim, računalnih mreža velikih brzina, aplikacija u oblaku i velikih podataka**, smanji digitalni jaz i uvode inovacije radi poboljšanja ishoda učenja, povećanja jednakosti i poboljšanja učinkovitosti²;
- **neprekinuta 5G širokopojasna bežična pokrivenost za sva urbana područja do 2025.**

¹ Vidjeti i: Komunikaciju Komisije o omogućivanju digitalne transformacije na jedinstvenom digitalnom tržištu u području zdravstva i skrbi: osnaživanje građana i stvaranje zdravijeg društva (COM(2018)0233).

² Vidjeti i: Komunikacija Komisije o akcijskom planu za digitalno obrazovanje COM(2018) 0022.

2. Bežična povezivost u lokalnim zajednicama

Mjere u cilju osiguravanja besplatne lokalne bežične povezivosti bez diskriminirajućih uvjeta u središtima lokalnog javnog života, uključujući vanjske prostore dostupne javnosti koji imaju važnu ulogu u javnom životu lokalnih zajednica moraju ispunjavati sljedeće uvjete kako bi primile financiranje:

- provodi ih tijelo javnog sektora iz sljedećeg stavka koje može planirati i nadzirati postavljanje unutarnjih ili vanjskih lokalnih bežičnih pristupnih točaka u javnim prostorima te osigurati financiranje operativnih troškova tijekom razdoblja od najmanje tri godine,
- temelje se na digitalnim mrežama vrlo velikog kapaciteta koje korisnicima omogućavaju vrlo kvalitetnu internetsku vezu:
- koja je besplatna i bez diskriminirajućih uvjeta, lako pristupačna, zaštićena i upotrebljava najsuvremeniju i najbolju dostupnu opremu, kojom se korisnicima može pružiti povezivost velike brzine; i
- koja omogućava **rašireni i nediskriminirajući** pristup inovativnim digitalnim uslugama;
- upotrebljava se jedinstveni vizualni identitet koji utvrdi Komisija i sadržava poveznicu na povezane **višejezične** internetske alate;
- ***u cilju postizanja sinergija i povećanja kapaciteta te poboljšanja korisničkog iskustva, tim se mjerama olakšava uvođenje 5G bežičnih pristupnih točaka s malim prostornim dosegom, kako je utvrđeno u Direktivi EU/2018/1972;***
- imaju obvezu nabaviti potrebnu opremu i/ili povezane usluge instalacije u skladu s primjenjivim pravom kako bi se osiguralo da projekti neopravdano ne narušavaju tržišno natjecanje.

Financijska pomoć dostupna je tijelima javnog sektora, kako su definirana u članku 3. točki 1. Direktive (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća¹, koja se obvežu pružati, u skladu s

¹ Direktiva (EU) 2016/2102 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o pristupačnosti internetskih stranica i mobilnih aplikacija tijela javnog sektora (SL L 327, 2.12.2016., str. 1.).

nacionalnim pravom, lokalnu bežičnu povezivost koja je besplatna i bez diskriminirajućih uvjeta postavljanjem lokalnih bežičnih pristupnih točaka.

Financiranim mjerama neće se u istom javnom prostoru duplicirati postojeće besplatne ili javne ponude sličnih karakteristika, uključujući kvalitetu.

Raspoloživi se proračun geografski uravnoteženo raspoređuje državama članicama.

Prema potrebi osigurat će se koordinacija i usklađenost s CEF-ovim mjerama kojima se podupire pristup socioekonomskih pokretača mrežama vrlo velikog kapaciteta koje mogu osigurati gigabitsku povezivost, **uključujući 5G i druge najmodernije tehnologije.**

3. Okvirni popis 5G koridora **i prekograničnih mrežnih okosnica** prihvatljivih za financiranje

U skladu s ciljevima gigabitskog društva, koje je Komisija utvrdila kako bi osigurala da glavni zemaljski prometni pravci budu neprekinuto pokriveni 5G-om do 2025.¹, mjere kojima se uvodi stalna pokrivenost 5G sustavima na temelju članka 9. stavka 4. točke (c) uključuju, kao prvi korak, mjere za prekogranične dionice radi eksperimentiranja s CAM-om², kao drugi korak, mjere za veće dionice radi razmjerno većeg uvođenja CAM-a duž koridora, kako je navedeno u donjoj tablici (okvirni popis). U tu se svrhu koridori TEN-T-a upotrebljavaju kao osnova, ali uvođenje 5G-a nije nužno ograničeno na te koridore³.

Nadalje mjere kojima se potiče širenje mrežnih okosnica, uključujući postavljanje podmorskih kabela unutar država članica i između Unije i trećih zemalja ili kojima se povezuju europski otoci, u skladu s člankom 9. stavkom 4. točkom (d), također se potiču kako bi osigurala zalihost takve vitalne infrastrukture te povećali kapacitet i otpornost digitalnih mreža Unije.

¹ Povezivošću do konkurentnog jedinstvenog digitalnog tržišta – ususret europskom gigabitskom društvu, COM(2016) 0587.

² Povezana i automatizirana mobilnost.

³ Dionice u kurzivu nalaze se izvan koridora osnovne mreže TEN-T-a, ali su unutar 5G koridora.

= koridor osnovne mreže „Atlantski koridor”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om =	= Porto – Vigo
	= Merida – Evora
	= <i>Pariz – Amsterdam – Frankfurt</i>
	= <i>Aveiro – Salamanca</i>
	= <i>San Sebastian – Biarritz</i>
= Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a =	= Metz – Pariz – Bordeaux – Bilbao – Vigo – Porto – Lisabon
	= Bilbao – Madrid – Lisabon
	= <i>Madrid – Merida – Sevilla – Tarifa</i>
= <i>Širenje mrežnih okosnica, uključujući postavljanje podmorskih kabela</i>	= <i>Azorski otoci i Madeira - Lisabon</i>
= koridor osnovne mreže „Baltičko – jadranski koridor”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om	=
= Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	= Gdanjsk – Varšava – Brno – Beč – Graz – Ljubljana – Kopar/Trst

= koridor osnovne mreže „Mediterranski koridor”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om	=
= Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a =	= Budimpešta – Zagreb – Ljubljana - Rijeka - Split - Dubrovnik
	= Ljubljana – Zagreb – Slavonski Brod – Bajakovo (granica sa Srbijom)
	= Slavonski Brod – Đakovo – Osijek
	= Montpellier – Narbonne – Perpignan – Barcelona – Valencia – Malaga – Tarifa s proširenjem na Narbonne – Toulouse
= Širenje mrežnih okosnica, uključujući postavljanje podmorskih kabela	= Podmorske kabela mreže Lisabon - Marseille -Milano
= koridor osnovne mreže „Koridor Sjeverno more – Baltik”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om =	= Varšava – Kaunas – Vilnius
	= Kaunas – Klaipėda
= Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	= Tallinn – Riga – Kaunas – granica između Litve i Poljske – Varšava
	= granica između Litve i Bjelorusa – Vilnius – Kaunas – Klaipėda
	= koridor Via Carpathia: = Klaipėda – Kaunas - Elk – Białystok – Lublin – Rzeszów – Barwinek – Košice
= koridor osnovne mreže „Sjeverno more – Sredozemlje”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om	= Metz – Merzig – Luxembourg
	= Rotterdam – Antwerpen – Eindhoven
= Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a =	= Amsterdam – Rotterdam – Breda – Lille – Pariz
	= Bruxelles – Metz – Basel
	= Mulhouse – Lyon – Marseille

= koridor osnovne mreže „Bliski istok – Istočni Mediteran”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om	= Sofija – Solun – Beograd
= Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	= Berlin – Prag – Brno – Bratislava – Temišvar – Sofija – granica s Turskom
	= Bratislava – Košice
	= Sofija – Solun – Atena
= koridor osnovne mreže „Rajnsko-alpski koridor”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om	= Bologna – Innsbruck – München (koridor Brenner)
= Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	= Rotterdam – Oberhausen – Frankfurt (M)
	= Basel – Milano – Genova
= koridor osnovne mreže „Rajnsko-dunavski koridor”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om	=
= Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a	= Frankfurt (M) – Passau – Beč – Bratislava – Budimpešta – Osijek – Vukovar – Bukurešt – Constanta
	= Bukurešt – Iasi
	= Karlsruhe – München – Salzburg – Wels
	= Frankfurt (M) – Strasbourg

= koridor osnovne mreže „Skandinavsko-mediteranski koridor”	
= Prekogranična dionica za eksperimentiranje s CAM-om = Veća dionica za razmjerno veće uvođenje CAM-a =	= Oulu – Tromsø
	= Oslo – Stockholm – Helsinki
	= Turku – Helsinki – granica s Rusijom
	= Oslo – Malmö – Kopenhagen – Hamburg – Würzburg – Nürnberg – München – Rosenheim – Verona – Bologna – Napulj – Catania – Palermo
	= Stockholm – Malmo
	= Napulj – Bari – Taranto
	= <i>Aarhus – Esbjerg – Padborg</i>
